

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Centralizētie eksāmeni latviešu valodā un literatūrā.

**Galvenie secinājumi par 2024./2025. m. g. eksāmenu
saturu, norisi un rezultātiem.
Informācija par plānoto 2025./2026. m. g.**

Ineta Smilga

Valsts izglītības attīstības aģentūras

Valsts pārbaudījumu departamenta

Vispārējās izglītības valsts pārbaudījumu nodaļas vecākā eksperte

2026. gada 20. janvārī

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

CE LAT 2025	Kārtotāju skaits	Vidējais rezultāts valstī %	Kārtotāju skaits zem noteiktā % sliekšņa 10%/20%	Minimālo sliekšni nesasnējušie %	Kārtotāju skaits ar vidējo rezultātu 85%-100%	% ar augstu rezultātu 85% - 100%
9. klase	17 077	58,50%	70 (zem 10%)	0,31%	794 (vismaz 85%)	4,65%
OL	12 912	55,97%	179 (zem 20%)	1,39%	430 (vismaz 85%)	3,33%
AL	3 084	52,86%	79 (zem 20%)	2,56%	95 (vismaz 85%)	2,98%

Eksāmens latviešu valodā 9.klasei

Seminārs

2026. gada 20. janvārī

Interesu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Atbalsts pedagogiem

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Eurydice

Studēt gods

Valdību stipendijas

Izglītības infrastruktūra

Karjeras atbalsts

Euroguidance

Aktualitātes

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbi 2025./2026. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Ieteikumi centralizēto eksāmenu kārtotājiem 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu uzdevumi

[Skatīt vairāk →](#)

Norises darbību laiki

[Skatīt vairāk →](#)

Biežāk uzdotie jautājumi par valsts pārbaudes darbiem

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu programmas

[Skatīt vairāk →](#)

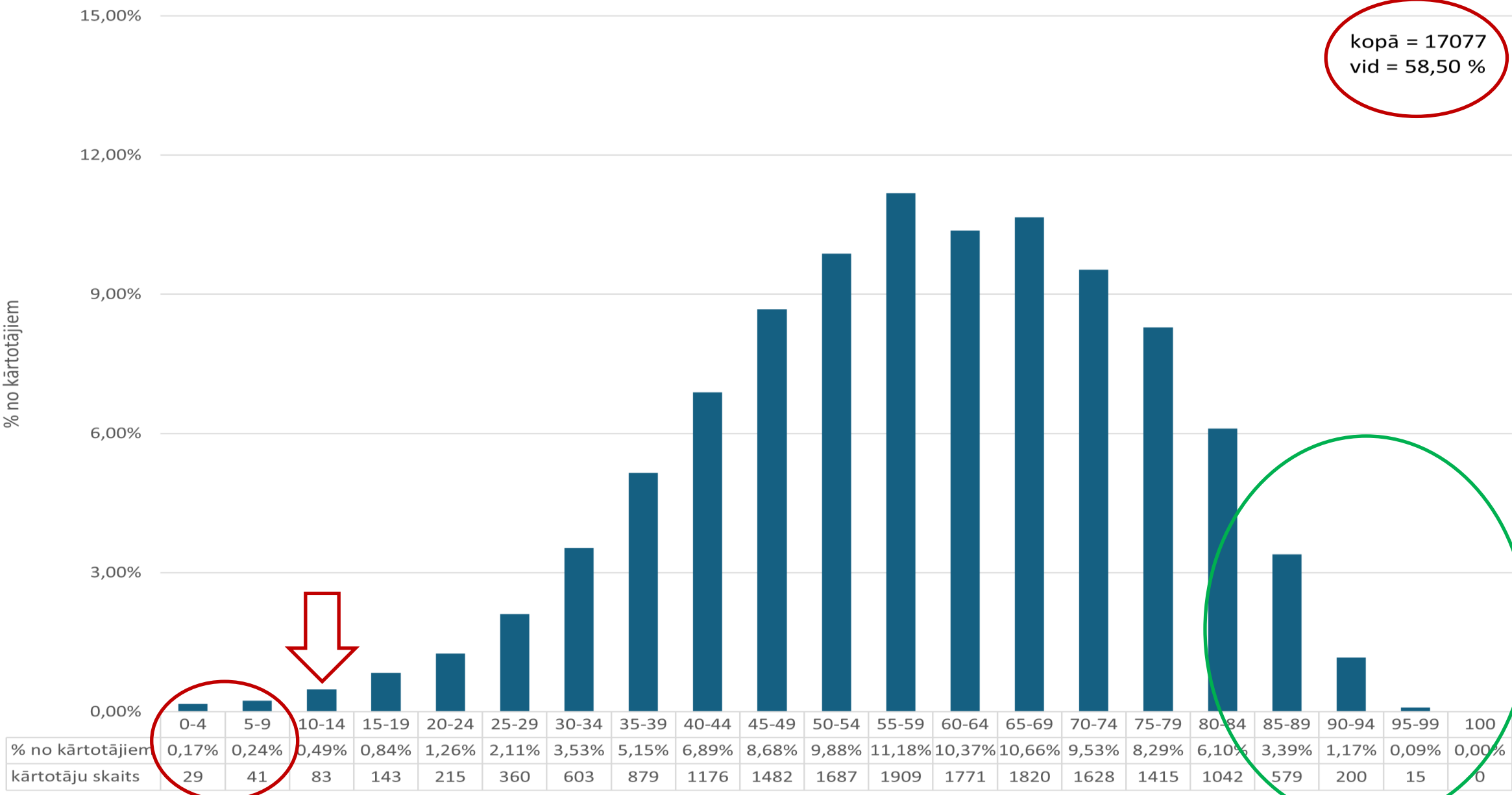
Metodiskie materiāli vispārējās izglītības valsts pārbaudes darbos

[Skatīt vairāk →](#)

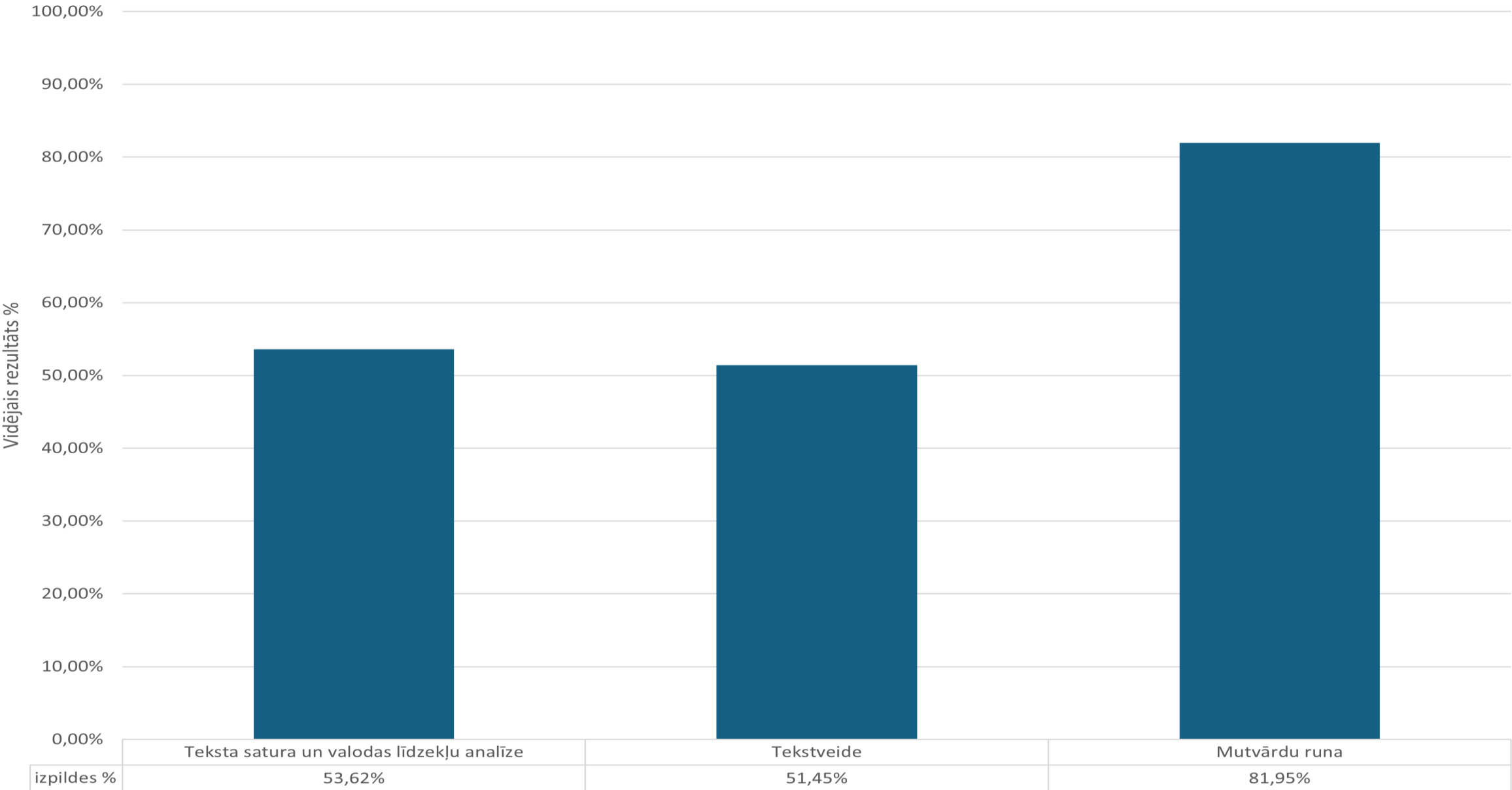
Valsts pārbaudes darbu statistika

[Skatīt vairāk →](#)

Eksāmens latviešu valodā 9. klasei
Kopvērtējums %
2024./2025. m.g.

Eksāmens latviešu valodā 9. klasei
Daļu salīdzinājums
2024./2025. m.g.

izpildes %

Sākums > Darbības virzieni > Valsts pārbaudes darbi

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu
un deju svētki

Valsts valodas prasmes pārbaude

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesešu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Eurydice

Valsts pārbaudes darbi

 Atskaņot tekstu

Publicēts: 28.02.2025.

Atjaunināts: 07.06.2025.

Aktuālā informācija

[Skatīt vairāk →](#)

Ieteikumi centralizēto eksāmenu kārtotājiem 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbi 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu uzdevumi

[Skatīt vairāk →](#)

Norises darbību laiki

[Skatīt vairāk →](#)

Biežāk uzdotie jautājumi par valsts pārbaudes darbiem

[Skatīt vairāk →](#)

Sākums > Darbības virzieni > Valsts pārbaudes darbi > Valsts pārbaudes darbu uzdevumi > 2024./2025. mācību gada uzdevumi

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu
un deju svētki

Valsts valodas prasmes pārbaude

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesešu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Atbalsts pedagogiem

2024./2025. mācību gada uzdevumi

▶ Atskaņot tekstu

Publicēts: 19.02.2025.

Atjaunināts: 19.12.2025.

Vidusskola 🔗

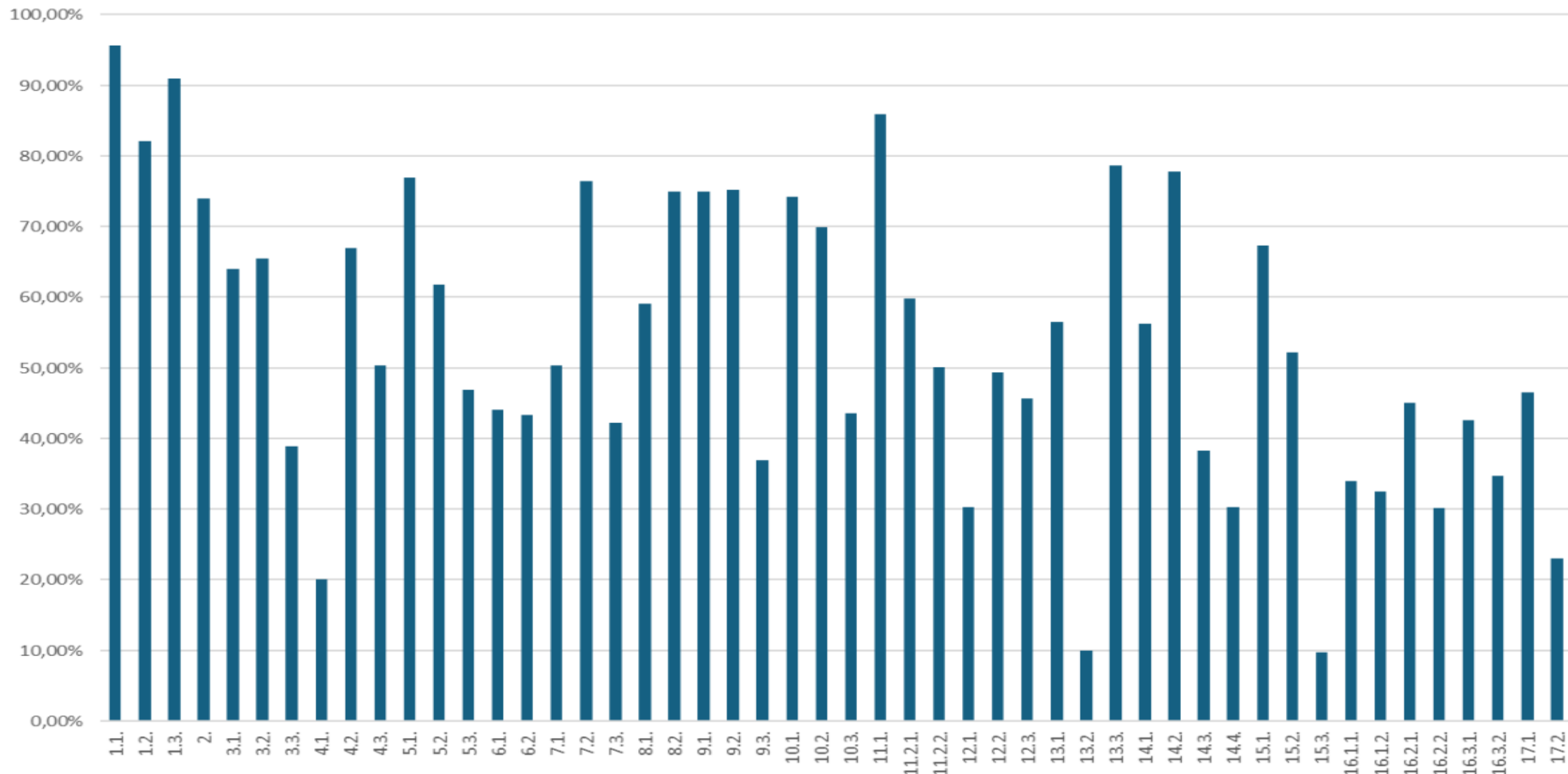
9. klase 🔗

Centralizētie eksāmeni

• Eksāmens latviešu valodā 9. klasei

 Latviešu valoda 9. klasei. Vērtēšanas kritēriji

Eksāmens latviešu valodā 9. klasei
Daļas "Teksta satura un valodas līdzekļu analīze" uzdevumu izpilde
2024./2025. m.g.

Lasi 1. tekstu „Virtuoza Anšlavs Eglītis” tekstu lapā un izpildi 1.–9. uzdevumu!

1. uzdevums (3 punkti).

Atzīmē ar „X” pareizo atbildi!

N. p. k.	Apgalvojums	Pareizi	Nepareizi
1.	Anšlavs bija jaunākais no brāļiem.		
2.	Rakstīšana Anšlavam padevās bez grūtībām.		
3.	Eglīšu ģimene dažus gadus dzīvoja ārpus Latvijas.		

11.1. Kurā nozīmē vārds „uzplaukst” ir lietots teikumā „Ne gluži ideālā vasaras rezidence tomēr palēnām uzplaukst, kļūstot par pansiju, kas avīzes sludinājumā tiek lepni nosaukta par „pansiju pili”.”?

Atzīmē ar „X” pareizo atbildi!

Plaukstat atvērties; salapot, uzziedēt; izplaukt.	
Attīstoties, pilnveidojoties sasniegt augstāku pakāpi.	
Izaugt; sasniegt fiziskās, garīgās attīstības briedumu.	

2. uzdevums (1 punkts).

Sanumurē Anšlava Eglīša dzīves notikumus hronoloģiskā secībā!

- ☐ Tiek publicēts stāsts „Laimes kārtis”.
- ☐ Dodas bēgļu gaitās.
- ☐ Sāk piedalīties izstādēs.
- ☐ Mācās gleznotāja studijā.
- ☐ Tiek publicēts stāsts žurnālā „Piesaule”.

13. uzdevums (3 punkti).

izraksti no teksta 2. rindkopas nosacījumam atbilstošu piemēru!

Sinonīms vārdam devīgi	
Vecvārds	
Svešvārds	

9. uzdevums (3 punkti).

Izlasī apgalvojumus!

1. A. Eglītis bija talantīgs rakstnieks.
2. A. Eglītis bija cītīgs rakstnieks.

Izvēlies vienu no apgalvojumiem un pamato to, izmantojot faktus no teksta!

14. uzdevums (4 punkti).

Aizpildi tabulu, izrakstot norādīto vārdu no teksta 2. rindkopas!

Izsaukmes vārds	
Saliktenis	

4. uzdevums (3 punkti).

Ar ko Anšlavs Eglītis izcēlās citu ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu rakstnieku vidū? Formulē atbildi vienkāršā paplašinātā teikumā!

13. uzdevums (3 punkti).

Izraksti no teksta 2. rindkopas nosacījumam atbilstošu piemēru!

Sinonīms vārdam devīgi	
Vecvārds	

17. uzdevums (2 punkti).
Ievieto vārdu atbilstošajā formā!

Nr. p. k.	Teikums	Ievietojamais vārds
1.	Filmas „Pansija pilī” astotās sērijas režisoram _____ bija jāpārvar dažādi šķēršļi filmēšanas laikā.	Gints Grūbe
2.	Sonora Broka jūs aicina: „Noteikti _____ arī ar Anšlava Eglīša romāna ekranizāciju!”	iepazīties

15. uzdevums (3 punkti).

Izskaidro pieturzīmju lietojumu dotajā teikumā!

Anšlava Eglīša romānu „Pansija pilī” ^{1.} es lasīju vasaras brīvdienās trīspadsmit gadu vecumā, ^{2.} kad nesen kā bija iznācis pirmais grāmatas izdevums (^{3.} 1991) ^{3.} jau brīvajā Latvijā.	1.
	2.
	3.

15. uzdevums (3 punkti).

Izskaidro pieturzīmju lietojumu dotajā teikumā!

Anšlava Eglīša romānu „Pansija pili”^{1.} es lasīju vasaras brīvdienās trīspadsmit gadu vecumā,^{2.} kad nesen kā bija iznācis pirmais grāmatas izdevums (^{3.}1991)^{3.} jau brīvajā Latvijā.

1.

2.

3.

Šāda veida uzdevumu formulējumi un vērtēšana tiek pilnveidota

... **.uzdevums.** Izskaidro pieturzīmju lietojumu dotajā teikumā, izmantojot valodniecības terminus!

Ja skolēns min pareizu atbildi aprakstoši, tad vērtējumā iegūst 1 punktu, bet ja precīzi nosauc gramatisko konstrukciju, izmantojot valodniecības terminus, tad - 2 punktus.

2. daļa. Tekstveide (pārspriedums)

Izvēlies vienu no piedāvātajiem tematiem un uzraksti pārspriedumu!

Darba apjoms – 250–300 vārdu.

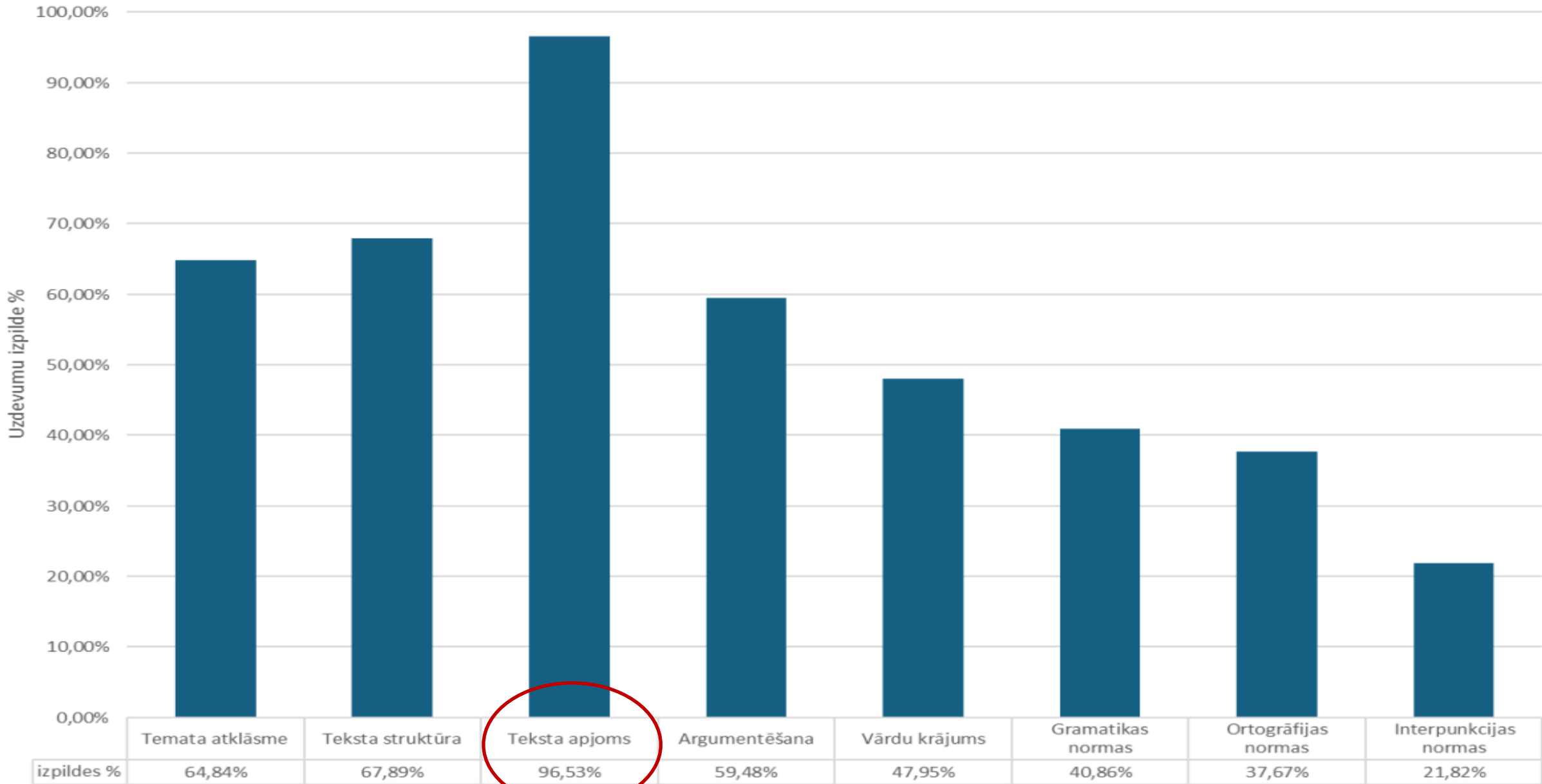
Tīrrakstā uzraksti izvēlētajā temata virsrakstu!

Argumentācijai izmanto vismaz 2 vai 3 kultūras/literatūras un/vai nozīmīgu sabiedrisko norišu faktus un personisko pieredzi!

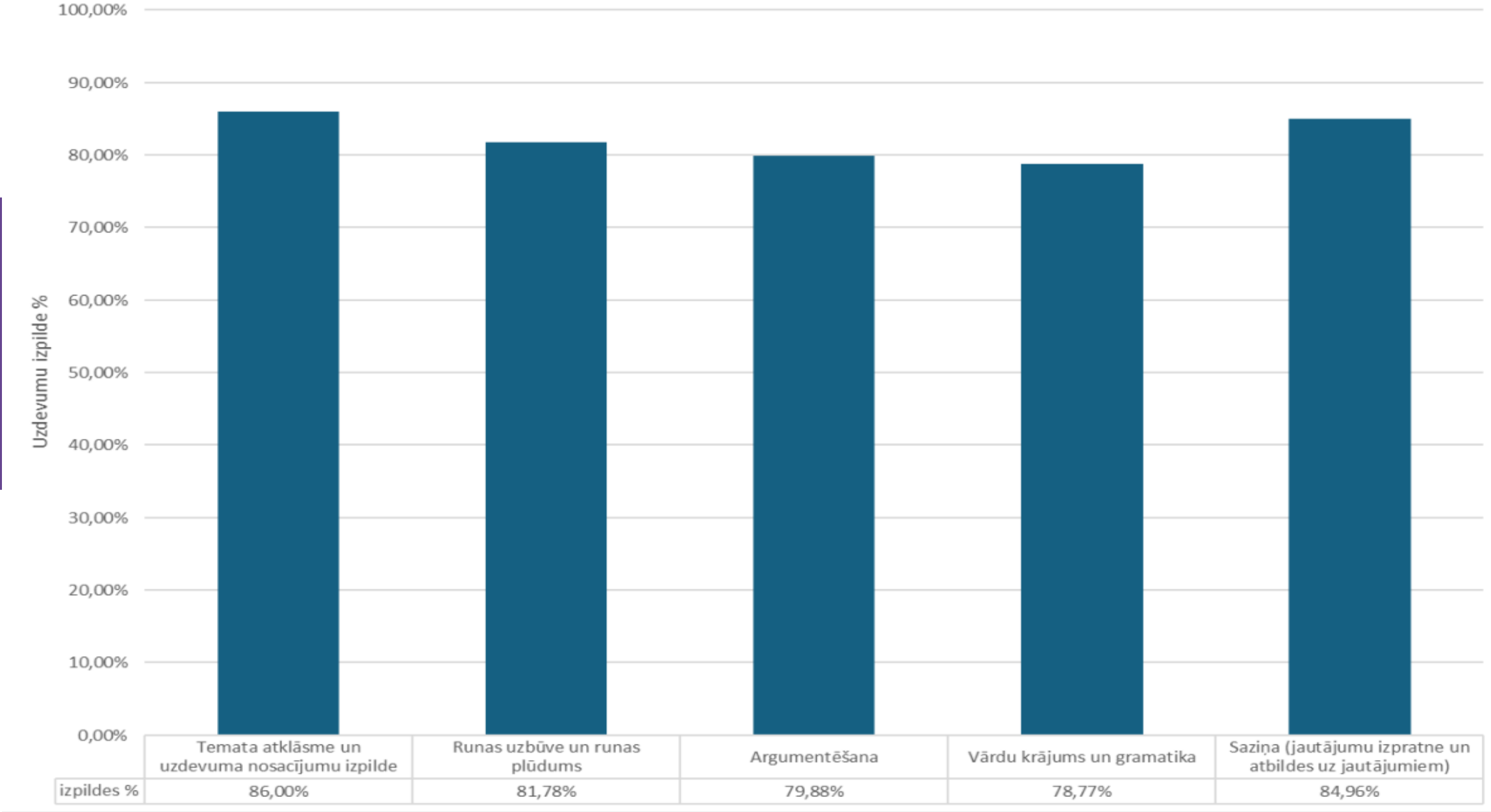
Temati

1. Mainīgais un nemainīgais manā dzīvē.
2. Es pasaulē, pasaule manī.
3. „Cilvēks ar labu grāmatu rokās nekad nevar būt vientuļš.” (Karlo Goldoni)

Eksāmens latviešu valodā 9. klasei
Daļas "Tekstveide" uzdevumu izpilde
2024./2025. m.g.

Eksāmens latviešu valodā 9. klasei
Daļas "Mutvārdu runa" uzdevumu izpilde
2024./2025. m.g.

Latviešu valoda 9. klasei 2025.g.

3. Argumentēšana (vērtē tikai runā)	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
	Runā izmanto vispārīgus apgalvojumus, nepamato tos ar faktiem. Runa ir bezpersoniska. Nav sasaistes ar informatīvu tekstu vai literāru darbu.	Argumentēšanai izmanto tikai personisko pieredzi vai tikai faktus par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē. Pamatojumam neizmanto informatīvu tekstu vai literāru darbu, kas saistīts ar izvēlēto tematu.	Argumentēšanai izmanto personisko pieredzi un vismaz vienu saprotami formulētu faktu par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē. Izmanto vispārīgu informāciju no informatīva teksta vai literāra darba, kas saistīts ar izvēlēto tematu.	Argumentēšanai izmanto personisko pieredzi un skaidri un precīzi formulētus faktus par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē. Pamatojumam izmanto informatīvu tekstu vai literāru darbu, kas saistīts ar izvēlēto tematu.
4. Vārdu krājums un gramatika* (vērtē gan runā, gan saziņā)	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
*0 punktu - vārdu krājums ierobežots, traucē uztvert stāstījumu, neveido atbildi.	Nepietiekams vārdu krājums un grūtības vārdu izvēlē, izklāstot temata saturu un atbildot uz jautājumiem. Runas situācijai un komunikācijas nolūkam nepiemērots vārdu lietojums un pēc formas vienveidīgi izteikumi. Runā pieļauj nozīmīgas vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas, kas traucē uztvert stāstījumu un atbildes uz jautājumiem. Atbildes uz jautājumiem formulētas neskaidri, nepabeigtos teikumos vai frāzēs. Nav saskaņots laiks, dzimte, locījumi.	Pietiekams vārdu krājums, lai izklāstītu skaidri runas saturu un atbildētu uz jautājumiem; taču atsevišķos gadījumos ir grūtības precīzu vārdu izvēlē, izpaužas liekvārdība. Runā pieļauj vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas, kas apgrūtina uztvert stāstījumu un atbildes uz jautājumiem. Atbildot uz jautājumiem, vārdu krājums un valodas lietojums būtiski atšķiras no sagatavotā stāstījuma.	Pietiekams vārdu krājums, lai izklāstītu runas saturu un atbildētu uz jautājumiem; runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu lietojums. Runā un atbildēs uz jautājumiem pieļauj vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas, bet tās netraucē uztvert stāstījumu un atbildes uz jautājumiem.	Plašs, bagāts vārdu krājums (piemēram, sinonīmi, frazeoloģismi un citi iederīgi valodas līdzekļi). Runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu lietojums, kas ļauj brīvi, skaidri un pārliecinoši izteikties par tematu un atbildēt uz jautājumiem. Runā un atbildēs uz jautājumiem pieļauj dažas nebūtiskas vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas.

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu
un deju svētki

Valsts valodas prasmes pārbaude

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Atbalsts pedagogiem

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Valsts pārbaudes darbi 2025./2026. mācību gadā

 Atskaņot tekstu

Publicēts: 04.11.2025.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2022. gada 5. jūlija noteikumu Nr. 398 "Noteikumi par centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību" 31. punktu, pieteikšanās eksāmenu kārtošana ir jāveic līdz attiecīgā mācību gada 15. janvārim Valsts pārbaudījumu informācijas sistēmā (VPS):

- izglītojamam vispārējās vidējās izglītības valsts pārbaudes darbiem jāpiesakās VPS (eksameni.gov.lv), atzīmējot, kurus eksāmenus un kādā mācību satura apguves līmenī kārtos,
- izglītības iestādei [VPS](#) jāpiesaka visi izglītojamie vispārējās pamatzglītības valsts pārbaudes darbiem,
- izglītības iestādes vadītāja norīkotais informācijas sistēmas lietotājs, pamatojoties uz tā izglītojamā iesniegumu, kurš atrodas ieslodzījuma vietā vai kuram nav subjekta identitātes pārbaudes iespēju informācijas sistēmā, atzīmē [VPS](#), kurus eksāmenus un kādā mācību satura apguves līmenī vidējās izglītības iegūšanai izglītojamais kārtos.

Valsts pārbaudes darbu norises laiki

- [Valsts pārbaudes darbu grafiks 2025./2026. mācību gadam \(kalendārs\)](#)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Maijs 2026

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena
4. maijs	5. maijs	6. maijs	7. maijs	9. maijs
			Svešvaloda (angļu, vācu, franču) r., m. MD ppt	
11. maijs	12. maijs	13. maijs	14. maijs	15. maijs
Sociālās zinātnes A r. CE		Vēsture A r. CE		Dizains un tehnoloģijas A r. CE
18. maijs	19. maijs	20. maijs	21. maijs	22. maijs
Dabaszinības V r. CE Ķīmija A/O/r. CE	Latviešu valoda 9.kl. r.,m. CE	Latviešu valoda 9.kl. m. CE Fizika A/O r. CE	Latviešu valoda 9.kl. m. CE	Latviešu valoda 9.kl. m. CE Bioloģija A/O r. CE
25. maijs	26. maijs	27. maijs	28. maijs	29. maijs
Angļu val. O. r., m. CE Angļu val. A r. CE	Angļu val. O/ m. CE Franču val. O/A/ r.,m. CE Matemātika 9.kl. r. CE	Angļu val. O m. CE Angļu val. A m. CE	Angļu val. A m. CE Vācu val. O/A r., m. CE	Pēdējā skolas diena

CE – vidusskola pamattermiņš

CE (ppt) – vidusskola papildtermiņš

V/O/A – vispārīgais/ optimālais/ augstākais līmenis

r/m – rakstu/mutvārdu daļa

CE/MD – 9. klase pamattermiņš

CE/MD (ppt) – 9. klase papildtermiņš

MD – no 2. līdz 8. klasei

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Atbalsts pedagogiem

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Eurydice

Studēt gods

Valdību stipendijas

Izglītības infrastruktūra

Karjeras atbalsts

Euroguidance

Aktualitātes

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbi 2025./2026. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Ieteikumi centralizēto eksāmenu kārtotājiem 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu uzdevumi

[Skatīt vairāk →](#)

Norises darbību laiki

[Skatīt vairāk →](#)

Biežāk uzdotie jautājumi par valsts pārbaudes darbiem

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu programmas

[Skatīt vairāk →](#)

Metodiskie materiāli vispārējās izglītības valsts pārbaudes darbos

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu statistika

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Latviešu valoda 9.klasei

Centralizētā eksāmena programma

Saturs

1. Centralizētā eksāmena mērķis un adresāts	2
2. Vērtēšanas saturs	2
2.1. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa	2
2.2. Satura moduļi	4
2.3. Izziņas darbības līmenis	5
3. Eksāmena uzbūve	6
3.1. Teksta satura un valodas līdzekļu analīze	6
3.2. Tekstveide (pārspriedums)	7
3.3. Mutvārdu runa	8
4. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	9
5. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	9
6. Palīglīdzekļi, kurus atļauts izmantot eksāmena laikā	10
Pielikumi	11
1.pielikums 2. daļa (tekstveide)	11
2.pielikums 3.daļa (mutvārdu runa)	15

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

4. tabula. Eksāmena saturs un uzbūve

Daļa	Uzdevumu skaits	Maksimālais punktu skaits	Daļas īpatsvars (%)	Izpildes laiks (min)
1. Teksta satura un valodas līdzekļu analīze	14 – 15	50	50	110
2. Tekstveide	1	30	30	90
3. Mutvārdu runa	1	20	20	5 – 10

Pirmajā un otrajā (rakstu) daļā skolēns demonstrē savas zināšanas un prasmes saistībā ar lasīšanas un rakstīšanas valoddarbības prasmēm, un tajās ir iekļauti vairāku uzdevumu tipi – teksta un valodas līdzekļu analīze un pārsprieduma žanra domraksts. Trešajā (mutvārdu) daļā skolēns demonstrē prasmes saistībā ar runāšanas un klausīšanās valoddarbības prasmēm, uzstājoties ar loģisku un argumentētu mutvārdu runu un iesaistoties sarunā un atbildot uz jautājumiem par runas tematu un saturu.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

3.1. Teksta satura un valodas līdzekļu analīze

Eksāmena 1. daļā tiek vērtēti šādi SR veidi:

- zināšanas un izpratne,
- valodas kvalitāte.

Skolēnam tiek piedāvāti **divi teksti vai teksta fragmenti** (turpmāk – teksti). Tie ir publicistikas funkcionālā stila teksti vai cita veida informatīvi teksti vai fragmenti. Tekstos ietverti dažādi valodas līdzekļi, kurus var analizēt no funkcionālā, semantiskā un strukturālā viedokļa.

Teksta satura un valodas līdzekļu analīzes daļā iekļauti **14–15 uzdevumi**, lai katra uzdevuma izpildei skolēns varētu veltīt vismaz piecas minūtes. Uzdevumi ir dažādi to sarežģītības un izziņas darbības līmeņa pakāpes ziņā. Uzdevumi veidoti atbilstoši tekstu saturiskajam un valodiskajam piedāvājumam, līdz ar to tajos ir iekļauti eksāmena satura elementi, kas ir uzskatāmi identificējami un raksturojami izvēlētajos tekstos. Teksta satura un valodas līdzekļu analīzes uzdevumi ietver jautājumus, kas atbilst standartā definētajiem satura moduļiem un SR.

Uzdevumi ir veidoti tā, lai pārbaudītu visus četrus izziņas darbības līmeņus, tāpēc uzdevumu formulējumos izmantoti atbilstošā izziņas darbības līmeņa rīcības vārdi. Formulējot uzdevumu nosacījumus, ievērots katras izziņas darbības aptuvenais īpatsvars. Katrs izziņas darbības līmenis uzdevuma nosacījumos ir nošķirts, līdz ar to skolēnam ir iespēja izpildīt katra izziņas līmeņa darbību atsevišķi, sākot ar I līmeni un beidzot ar III vai IV līmeni. Ar īpašu simbolu (piktogrammu) ir atzīmēti uzdevumi, kuru atbildēs tiek vērtēta skolēna valodas kvalitāte (gramatikas, ortogrāfijas un interpunkcijas normu ievērošana).

Metodiskie ieteikumi 2026

**Tiks publicēti 2026. gada janvārī VIAA
tīmekļvietnē**

3.3.1. Svarīgākās jēdzienu grupas

Vairumu svarīgāko jēdzienu, kas skolēnam jāzina un jāsaprot, beidzot 9.klasi, var grupēt pēc atbilstības valodniecības apakšnozarēm Latvijā (fonētikas, morfoloģijas, sintakses, leksikoloģijas jēdzieni). Atsevišķā grupā var iekļaut vispārīgus ar tekstpratību saistītus jēdzienus.

Turpmāk dotajā sarakstā vienā grupā apvienoti morfoloģijas un daži svarīgākie fonētikas jēdzieni, atsevišķās grupās sakārtoti sintakses un leksikoloģijas jēdzieni, kā arī citi ar valodu un tekstpratību saistīti jēdzieni. Ērtai atkārtotšanai jau sarakstā pievienotas hipersaites uz digitālajiem resursiem. Šāds saraksts pieejams arī pielikumā (3. pielikums) bez hipersaitēm un izkārtots vienā lappusē, katru grupu izceļot citā krāsā. Tas piemērots izdrukāšanai, lai izmantotu kā atgādni.

Lasot šo materiālu digitālā formātā, ir iespēja iegūt papildu informāciju, atverot hipersaiti, kas ir norāde uz citu dokumentu vai resursu hiperteksta dokumentā (skatīt vārdus, kuri iekrāsoti zilā krāsā un ir pasvītroti). Izmantotais resurss ir „Latviešu valodas rokasgrāmata”: <https://valodasrokasgramata.lv/>, kurā iespējams apgūt dažādu valodniecības nozaru teoriju un izpildīt pašpārbaudes testus un uzdevumus, uzklikšķinot uz „+” zīmes. Par dailliteratūras žanriem izmantots „Digitālais mācību un metodiskais līdzeklis” resursā „Letonika”: [DMML](#), par folkloras žanriem – Latviešu folkloras krātuve: [Žanru rādītājs](#).

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Ieteikumi, gatavojoties eksāmenam latviešu valodā 9. klasei, ir izstrādāti skolēnu un skolotāju atbalstam.

Eksāmens ir centralizēts, nokārtošanas minimālais sliekšnis 2025./2026. m. g. būs 15 % (turpmāk – 20 %), un eksāmena saturs ir vienots visiem pamatizglītības programmu saturu apguvušajiem.

Materiālā ir iekļauta eksāmena darba uzbūve, katras eksāmena daļas apraksts, uzdevumu piemēri no 2023., 2024. un 2025. gada eksāmena darba, ieteikumi, kas palīdz izprast uzdevumu nosacījumu dažādību un veiksmīgi sagatavoties eksāmenam.

Pārsvarā tajā izmantoti bezmaksas pieejamie digitālie resursi (veidotas hipersaites uz materiāliem) – tezaurs.lv un <https://valodasrokasgramata.lv/> u. c. –, lai skolēni arī patstāvīgi varētu mācīties teoriju un pildīt pašpārbaudes testus par konkrētiem valodas jautājumiem.

Lai atvieglotu orientēšanos materiālā, ar īpašu piktogrammu ir izcelti praktiski ieteikumi un metodiskie norādījumi gan skolēnam, gan skolotājam. Meklējiet šo piktogrammu, lai atrastu noderīgus padomus uzdevumu veikšanai un mācību procesa organizēšanai!

Materiāla pielikumā iekļautas shēmas, saraksti, atgādnēs un darba lapu piemēri lielākā formātā, paredzēti iespējamai izdrukāšanai.

Metodiskie ieteikumi

Pirmais izziņas darbības līmenis ir vienkāršākais. Uzdevumiem raksturīgi šādi rīcības vārdi: **izlasīt, iepazīties, atbildēt (brīvā formā), atrast, izrakstīt, izvēlēties (no teksta, no dotiem variantiem), atzīmēt, minēt (no teksta), nosaukt, nošķirt, noteikt (iedalījuma grupu, veidu, morfēmu u. tml.).**

Otrais izziņas darbības līmenis atklājas uzdevumos, kuros ir šādi rīcības vārdi: **aprakstīt, grupēt, izskaidrot, klasificēt, raksturot, pārveidot, uzrakstīt.**

Trešais izziņas darbības līmenis ir sarežģītāks, rīcības vārdi: **analizēt, novērtēt, pamatot, pierādīt, papildināt, piedāvāt (savu variantu), salīdzināt, secināt, veidot.**

Ceturtais izziņas darbības līmenis ir vissarežģītākais – zināšanas un prasmes jādemonstrē kompleksi jaunā situācijā (kontekstā). Uzdevumos ir minēti šādi rīcības vārdi: **formulēt, iekļaut, iesaistīt (tekstā), izmantot, pārveidot, veidot, uzrakstīt, radīt, reflektēt, izvērtēt.**

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Metodiskie ieteikumi

2. tabula. Pirmā līmeņa uzdevumu formulējumu piemēri no 2023. līdz 2025. gada centralizēto eksāmenu darbiem

CE 2023. gadā	CE 2024. gadā	CE 2025. gadā
1. <u>uzd.</u> Emīliju un Antonu Benjaminus var dēvēt par Latvijas preses karalpāri. Kurš no skaidrojumiem atbilst šim apgalvojumam? Atzīmē ar „X” pareizo atbildi! (1 p.) <i>(No 2 atbildēm jāizvēlas pareizā.)</i>	1. <u>uzd.</u> Atzīmē ar „X”, kuru lomu var uzskatīt par H. Liepiņa mūža lomu! (1 p.) <i>(Izvēle no 6 lomām.)</i>	1. <u>uzd.</u> Atzīmē ar „X” pareizo atbildi! (3 p.) <i>(Doti 3 apgalvojumi un „X” jāieraksta ailē „Pareizi/ Nepareizi”.)</i>
2. <u>uzd.</u> Kuru no vārda ekscentriskā nozīmēm var attiecināt uz Emīliju Benjamiņu? Atzīmē ar „X” pareizo atbildi! (1 p.)	5. <u>uzd.</u> Izlasi vēlreiz 7. rindkopu tekstā un atzīmē tabulā ar „X” pieturzīmju lietojumu tekstā! (5 p.)	2. <u>uzd.</u> Sanumurē Anšlava Eglīša dzīves notikumus hronoloģiskā secībā! (1 p.)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Metodiskie ieteikumi

Ieteikumi skolēnam

Svarīgi ļoti uzmanīgi izlasīt tekstu un uzdevuma nosacījumu, atrast atbildi tekstā vai demonstrēt savas zināšanas par valodniecības jēdzieniem un likumiem.

Uzmanība jāpievērš uzdevuma nosacījumā norādītajam skaitam, secībai u. c. Vērtējot šādus uzdevumus, parasti tiek iegūts 1 punkts par pilnīgi pareizu atbildi.

Ieteikumi skolotājam

Par jebkuru tekstu, kas tiek iekļauts mācību saturā latviešu valodā vai literatūrā, sagatavot vairākus uzdevumus, kuros tiek pārbaudīta lasītprasme un teksta izpratne.

Formatīvajā vērtēšanā izmantot testus, variantu izvēles uzdevumus, elementu sakārtošanas uzdevumus un ieteikt tos arī skolēniem patstāvīgam mācību darbam.

Bieži izmantoti uzdevumi, kuri sākas ar frāzi „**aizpildi tabulu, izrakstot (..)**”. Šajos uzdevumos tiek pārbaudītas skolēna prasmes atpazīt daudzveidīgas valodas morfoloģijas, sintakses, leksikoloģijas vienības un izrakstīt tās no teksta (3. tabula). Uzdevuma nosacījumam iespējami varianti, taču uzdevuma būtība nemainās.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

3. tabula. Pirmā līmeņa bieži izmantotā formulējuma piemēri no 2023. līdz 2025. gada centralizēto eksāmenu darbiem

CE 2023. gadā	CE 2024. gadā	CE 2025. gadā
7. <u>uzd.</u> Aizpildi tabulu, izrakstot norādīto vārdu no teksta 1. rindkopas! (3 p.) (<i>Īpašības vārds vispārākajā pakāpē, īpašvārds, svešvārds.</i>)	3. <u>uzd.</u> Aizpildi tabulu, izrakstot no teksta 9. rindkopas nepieciešamo vārdu/vārdu savienojumu! (3 p.) (<i>Antonīms vārdam „mazs”, sinonīms vārdam „bīties”, frazeoloģisms.</i>)	13. <u>uzd.</u> Izraksti no teksta 2. rindkopas nosacījumam atbilstošu piemēru! (3 p.) (<i>Sinonīms vārdam „devīgi”, vecvārds, svešvārds.</i>)
16. <u>uzd.</u> Aizpildi tabulu! Izraksti no teksta prasītās sintaktiskās konstrukcijas! (3 p.) (<i>No 7. rindkopas – iespraudums, no 8. rindkopas – vienlīdzīgi teikuma locekļi, no 9. rindkopas – divdabja teiciens.</i>)	6. <u>uzd.</u> Aizpildi tabulu, ievērojot prasīto! (3p.) (<i>No 1. rindkopas – savrupināta pielikuma grupa, no 2. rindkopas – vienlīdzīgi teikuma locekļi, no 13. rindkopas – piebilde.</i>)	14. <u>uzd.</u> Aizpildi tabulu, izrakstot norādīto vārdu no teksta 2. rindkopas! (4 p.) (<i>Izsaukmes vārds, <u>saliktenis</u>, īpašības vārds ar noteikto galotni, deminutīvs.</i>)

Metodiskie ieteikumi

Ieteikumi skolēnam

Svarīgi būt vērīgam. Kas prasīts uzdevumā, kas ir jāizraksta? Vārds (precīza vārdforma no teksta vai pamatformā?), noteikta konstrukcija.

Iespējams, uzdevuma nosacījumā ir norādīts konkrēts teikums vai rindkopa, kur meklējama atbilde. Ja prasītās valodas vienības izrakstītas no citām teksta daļām, atbilde netiek ieskaitīta.

Ievērot, ka īpašvārdi rakstāmi ar lielo burtu.

Ieteikumi skolotājam

Ikdienā lietot valodniecības terminus. Strādājot ar dažādiem tekstiem, regulāri piedāvāt skolēnam uzdevumus, kuros ir jāizraksta daudzveidīgas valodas vienības, atkārtojot un nostiprinot skolēnu zināšanas morfoloģijā, sintaksē un leksikoloģijā.

Lai izvairītos no skolēniem raksturīgajām kļūdām, vērst uzmanību, piemēram, uz atšķirībām starp jēdzieniem „īpašības vārds” un „īpašvārds”, īpašības vārdu un apstākļa vārdu noteikšanu, īpašības vārdu un divdabju nošķiršanu, īpašības vārda salīdzināmo pakāpju pareizrakstību, nenoteiktajām un noteiktajām galotnēm, precīzu vienlīdzīgu teikuma locekļu vai frazeoloģismu izrakstīšanu bez liekiem vārdiem u. c.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Ieteikumi skolēnam

Uzmanīgi izlasi uzdevuma nosacījumus vismaz divas reizes!

Ir noderīgi pasvītrot darbības vārdus (rīcības vārdus), kas jādara, apvilkt konkrētus jēdzienus, pārliecināties par uzrakstāmā(-o) teikuma(-u) veidu, skaitu.

Var numurēt veicamās darbības. Pēc atbildes uzrakstīšanas vēlreiz izlasīt nosacījumus un pārbaudīt, vai viss izpildīts, vai kāda darbība nav aizmirsta.

Jāatceras, ka atbildēs vērtē gramatikas, ortogrāfijas un interpunkcijas normas. Veido paradumu ikdienā censties rakstīt bez kļūdām, lai ko un kādā situācijā rakstītu!

Noteikti pildi uzdevumu arī tad, ja kādu no nosacījumiem nesaproti, jo katrs izpildītais nosacījums tiks vērtēts atsevišķi. Var ieteikt pārskatīt citus uzdevumus, iespējams, kādā no tiem ir minēts kāds jēdziens, kas var palīdzēt atcerēties un saprast, kā izpildīt uzdevumu. Lai sekotu līdzi veicamajiem soļiem, var izmantot *ceļa karti* (1. attēls, arī 1. pielikums).

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

1. solis

Izlasīt vismaz divas reizes uzdevuma nosacījumu un pasvītrot darbības vārdus (rīcības vārdus).

2. solis

Saprast, kāds būs atbildes saturs (kas jāatzīmē, jāuzraksta).

3. solis

Pievērst uzmanību atbildes formai (kā jāuzraksta: teikuma veids pēc uzbūves, apjoms, t. i., skaits).

4. solis

Uzrakstīt atbildi.

5. solis

Izlasīt atbildi un pārbaudīt, vai tajā pārdomāta vārdu izvēle, ievērotas gramatikas, ortogrāfijas un interpunkcijas normas.

6. solis

Atkārtoti izlasīt uzdevuma nosacījumu un pārbaudīt, vai izpildīti visi nosacījumi.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Latviešu valoda 9.klasei

Centralizētā eksāmena programma

Saturs

1. Centralizētā eksāmena mērķis un adresāts	2
2. Vērtēšanas saturs	2
2.1. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa	2
2.2. Satura moduļi	4
2.3. Izziņas darbības līmenis	5
3. Eksāmena uzbūve	6
3.1. Teksta satura un valodas līdzekļu analīze	6
3.2. Tekstveide (pārspriedums)	7
3.3. Mutvārdu runa	8
4. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	9
5. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	9
6. Palīglīdzekļi, kurus atļauts izmantot eksāmena laikā	10
Pielikumi	11
1.pielikums 2. daļa (tekstveide)	11
2.pielikums 3.daļa (mutvārdu runa)	15

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

6. Palīglīdzekļi, kurus atļauts izmantot eksāmena laikā

Darbs veicams ar tumši zilu vai melnu pildspalvu.

Eksāmena 1. daļas izpildes laikā tekstu lapā, kas nav jāiesniedz vērtēšanai, skolēns drīkst veikt pasvītrojuma vai citas piezīmes, izmantojot krāsu zīmuļus vai flomāsterus.

Ja darbā izmanto citātu, nepieciešams norādīt arī tā autoru.

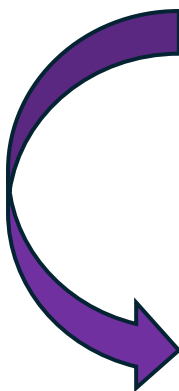
Pie skolēniem un personām, kuras piedalās eksāmena nodrošināšanā, no brīža, kad viņiem ir pieejams eksāmena materiāls, līdz eksāmena norises beigām nedrīkst atrasties ierīces (planšetdators, piezīmjdators, viedtālrunis, viedpulkstenis u. c. saziņas un informācijas apmaiņas līdzekļi), kuras nav paredzētas Valsts pārbaudes darbu norises darbību laikos.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Metodiskie ieteikumi

Eksāmena otrajā daļā skolēnam ir jāveido savs teksts – jāraksta pārspriedums. Tas ir komplekss pārbaudījums, kurā skolēns demonstrē ne tikai zināšanas par tematu un kritisko domāšanu, bet arī virkni citu, ikdienas dzīvē noderīgu prasmju. Skolēns sintezē zināšanas un prasmes jaunā situācijā (kontekstā), uzrakstot patstāvīgus spriedumus, pierādījumam raksturojot konkrētus faktus, paužot savu personisko pieredzi/attieksmi un izmantojot bagātīgu latviešu valodu. Pārspriedumā skolēns atklāj pamatzglītības posmā uzkrātās zināšanas un prasmes, vērtības un paradumus.

Nodaļā piedāvāti iepriekšējo gadu eksāmena darbu temati, uzdevumi, ieteikumi un piemēri ar atgriezenisko saiti analizēšanai un savu tekstu veidošanai, jo veiksmīgu pārspriedumu var uzrakstīt, tikai regulāri vingrinoties rakstīt par atšķirīgiem tematiem un pilnveidojot savu veikumu.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Metodiskie ieteikumi

Skolēnam ir iespēja veidot nelielu **uzmetumu** (norādītajā vietā darba lapā), lai veiksmīgāk izplānotu saturu un mērķtiecīgāk veidotu savu tekstu. Tas ir svarīgs palīgs domu sakārtošanai, ideju fiksēšanai un netiek vērtēts, jo demonstrē tikai domāšanas procesu, plānošanu. Uzmetumā var pēc izvēles veidot dažādas piezīmes:

- uzrakstīt trīsdalīgu plānu, lai saprastu, ko rakstīs ievadā, galvenajā daļā jeb iztirzājumā un nobeigumā;
- veidot domu karti vai citu domu grafisko organizatoru, kurā minēti atslēgas vārdi;
- uzrakstīt kultūras/literatūras un/vai nozīmīgu sabiedrisko norišu faktus, kurus izmantos galvenajā daļā;
- pierakstīt dažādus valodas līdzekļus individuālā valodas stila demonstrēšanai: sinonīmus, antonīmus, frazeoloģismus, svešvārdus, retoriskos jautājumus u. c.

Atbilžu lapā ir jāuzraksta izvēlētais pārsprieduma temats un pārsprieduma tīrraksts. Kad tas ir pabeigts, ir jāsaskaita vārdi tekstā un jāieraksta vārdu skaits tam paredzētajā vietā.

Metodiskie ieteikumi

4.1. Kas ir pārspriedums?

Uzdevuma pamatā ir sasniedzamie rezultāti (SR) valodu mācību jomā, kas nosaka, ka skolēns „patstāvīgi izvirza mērķi un organizē teksta plānošanas procesu, izvēloties sev piemērotu ideju un domu pieraksta veidu, raksta pārspriedumu (..)” (VL 9.2.1.3). Saistītie sasniedzamie rezultāti (VL 9.1.1.6; 9.1.1.7; VL 9.1.1.9) paredz, ka skolēns prot paust un raksturot emocijas, pamatot savu viedokli, integrēt, interpretēt un strukturēt informāciju, saskatīt cēloņsakarības, kā arī variēt sava rakstu darba saturu, uzbūvi un apjomu atkarībā no saziņas veida rakstu formā (šajā gadījumā – atbilstoši izvēlētajam tematam un pārsprieduma prasībām).

Pārspriedums ir domrakstu žanrs, kura pamatā ir pārdomās iegūts atzinums, spriedums, vērtējums (skatīt [ŠEIT](#) vārdnīcas Tezaurs.lv skaidrojumu vārdam „pārspriedums”).

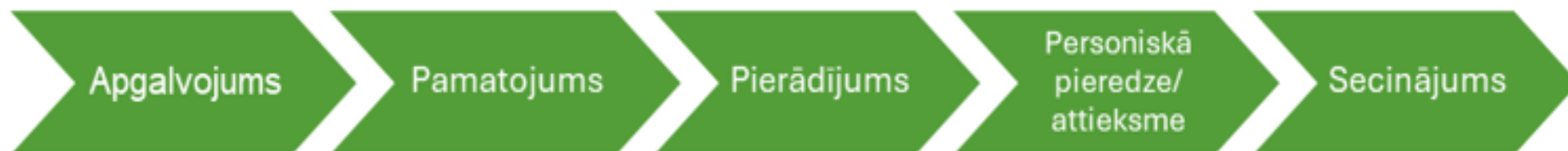

Pārspriedumā var būt analizēta kāda problēma, par kuru sakopoti fakti un argumentācija, tiek pausta sava attieksme, vērtējums un interpretācija. Domas virzība pārspriedumā ir apgalvojums/jautājums – tā iztirzājums (pamatojums/atbilde) – secinājums.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pārliecinošs pārspriedums ir tad, ja tajā skaidri pausts savs skatījums un argumentēti pierādītas domas, tāpēc ieteikums galvenās daļas katru rindkopu veidot kā pilnu argumentu jeb „zelta piecinieku” (2. attēls, arī 2. pielikums), kura struktūra redzama attēlā:

2. attēls. Pilna argumenta („zelta piecinieka”) struktūra

Ieteikumi skolotājam

Lai būtu vieglāk uztvert pilna argumenta struktūru, piedāvāts darba lapas piemērs (16. tabula). **Krāsas palīdz pārskatāmi ieraudzīt, vai visi elementi izmantoti.** Šādi veidots teksts ir mērķtiecīgs, saprotams, atbilst vērtēšanas kritērijiem.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Pilna argumenta struktūra		Vienas galvenās daļas rindkopas piemērs
2. rindkopa – galvenā daļa	Apgalvojums (atzīna, kas jāpamato un jāpierāda)	<i>Viens no veidiem, kā bagātināt savu vārdu krājumu, ir grāmatu lasīšana un iedziļināšanās tajās. Katram rakstniekam ir izveidojies individuālais valodas stils, ko ikviens var censties saskatīt, meklēt, kāda leksika, kuri tēlainās izteiksmes līdzekļi tiek izmantoti. Sākumā var atdarināt viņu stilu, lietojot zināmas metaforas, bet pakāpeniski jau radīt savus piemērus. Lasot klasiķu darbus, var apzināti pievērst uzmanību valodas tēlainībai, vecvārdiem vai jaunvārdiem. No A. Čaka dzejoļiem var mācīties veidot metaforas vai salīdzinājumus, piemēram, par Rīgu autors saka: “(..) tevi mīlu es,/ zelta bezdelīga,/ laimes šūpoles.” Augsti vērtēju latviešu dzejnieku valodas bagātību. No O. Vācieša manā leksikā ienācis jaunvārds “jāntārpiniņš”, ko atceros vasaras saulgriežu laikā un lietoju, sakot par laiku, ja ir melna nakts bez lietus un pie jūras var redzēt mirdzam jāntārpiniņus. Ar interesi lasu viņa dzeju un meklēju jaunvārdus, kurus cenšos iegaumēt un lietot savā valodā. Apzināti lasot daīlliteratūru, ir iespēja pilnveidot savu vārdu krājumu, jo rakstnieku valoda var būt paraugs, iedvesma, no kā mācīties tēlainību.</i>
	Pamatojums (skaidrojums saviem vārdiem)	
	Pierādījums (raksturots viens vai vairāki fakti: konkrētas personības, nosaukumi, pētījumi, skaitļi, notikumi, citāti, likumi),	
	Secinājums(-i): atzīna, spriedums	

Skolēnam var piedāvāt šādu sagatavi, kur labajā pusē pašam jāieraksta piemērs. Ieteikums mācību procesa sākumā mēģināt veidot tekstu, ievērojot pilna argumenta struktūru, tā attīstot savu domu formulēšanas un argumentācijas prasmes. Skolēni var savā starpā lasīt uzrakstītos pilnos argumentus, ar krāsām atzīmēt struktūras elementus, lai mācītos saskatīt tos, pēc tam sniegt atgriezenisko saiti, kas veiksmīgi izdevies, kas būtu pilnveidojams.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Metodiskie ieteikumi

Iespējamās kļūdas pārsprieduma struktūrā

1. Trūkst kādas no daļām (ievada un/vai nobeiguma).
2. Teksts nav sadalīts rindkopās (vai sadalīts daļēji, piemēram, nav atdalīts ievads/nobeigums, visa galvenā daļa sapludināta vienā pārmēru garā rindkopā).
3. Teksts mehāniski sadalīts rindkopās, bet to dalījums neatbilst teksta satura loģikai, trūkst sasaistes, plūstošas domu pārejas.
4. Pārāk vispārīgs apgalvojums pirmajā rindkopā.
5. Vispārīgu, trafaretu apgalvojumu virkne (nav saprotams, kuru no tiem skolēns plāno pamatot, parasti šādā gadījumā tas nav skaidrs arī pašam autoram).
6. Apgalvojuma/jautājuma trūkums. Reizēm konkrēts apgalvojums tieši par tematu ir izteikts tikai otrajā rindkopā. Līdz ar to faktiski ievads ir izstiepts divu rindkopu garumā, bieži šādā gadījumā argumentācijai ir atvēlēts pārāk maz vietas un laika, teksta struktūra ir neveiksmīga.
7. Nav ievērots pārsprieduma apjoms.

Atgādne par pārsprieduma apjomu:

-
- virsraksts netiek skaitīts pie kopējā vārdu skaita;
 - vārdu skaitā jāiekļauj visi palīgvārdi. Kā atsevišķu vārdu neskaita iniciāli pirms uzvārda. Abreviatūra uztverama kā viens vārds;
 - ja teksta apjoms 121–150 vārdu, vērtējums punktos būtiski samazinās. Jāpievērš uzmanība, kā apjoms korelē ar temata atklāsmi (vai temats tiek atklāts pilnībā, pietiekami plaši);
 - pārsniegts apjoms neietekmē vērtējumu, ja vien teksts pārskatāmi iekļaujas atvēlētajā vietā darba lapā.

2. daļas jeb tekstveides (pārsprieduma) vērtēšanai izmanto septiņus tekstveides kritērijus (1. pielikums), ir dots papildu skaidrojums atsevišķā tabulā kritēriju “Vārdu krājums”, “Gramatikas normas” un “Ortogrāfijas normas” kļūdu grupēšanai un vienotai vērtēšanai. Temata atklāsmes un argumentēšanas kritērijiem (1. un 2. kritērijs) ir piešķirts lielāks īpatsvars – maksimāli 5 punkti katrā kritērijā, pārējos kritērijos - teksta struktūra un apjoms; vārdu krājums; gramatikas normas; ortogrāfijas normas; interpunkcijas normas – maksimālais punktu skaits ir 4 punkti.

1. pielikums

2. daļa. Tekstveide (maksimālais punktu skaits – 30)

Vērtēšanas kritērijs	Snieguma apraksts, punkti				
1.Temata atklāsme	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti	5 punkti
0 punktu – darbs neatbilst pārsprieduma žanra domrakstam un/vai tematam. Darbs netiek vērtēts.	Saturs daļēji atbilst tematam un pārsprieduma žanram (dominē vēstījuma un/vai apraksta elementi). Skatījums uz tematu ir virspusējs. Izteiktās domas ir frāžainas.	Saturs atbilst tematam un pārsprieduma žanram, taču temats atklāts vienkāršoti, ir novirze no temata. Spriedumi ir trafareti/neveikli, nav iekļauti secinājumi.	Saturs atbilst tematam un pārsprieduma žanram, taču temats ir sašaurināts vai paplašināts. Vispārīgi spriedumi un secinājumi, kas pilnībā neatklāj temata būtību un autora personisko attieksmi.	Pārsprieduma saturs atbilst tematam. Temats aplūkots loģiski un saprotami; tekstā ietverti atsevišķi patstāvīgi spriedumi un secinājumi, daļēji atklāta autora personiskā attieksme.	Temats izprasts un saturīgi izvērst. Patstāvīgas domas. Temats aplūkots plaši, loģiski un saprotami; atklāta autora personiskā attieksme un pārliecinoši secinājumi.
2.Argumentēšana	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti	5 punkti
	Tekstā izmantoti vispārīgi apgalvojumi, tie nav pamatoti ar faktiem vai autora personisko attieksmi/pieredzi. Darbs ir bezpersonisks.	Tekstā iekļautie apgalvojumi ir sašaurināti vai pārāk vispārīgi un nav pamatoti ar faktiem. Argumentēšanai izmantota tikai autora personiskā attieksme/pieredze.	Tekstā iekļautie apgalvojumi ir saprotami, tie ir saistīti ar teksta saturu. Argumentēšanai izmantota autora personiskā attieksme/pieredze. Ir 1 skaidri formulēts kultūras/literatūras un/vai nozīmīgu sabiedrisko norišu fakts.	Tekstā iekļautie apgalvojumi ir skaidri formulēti. Pierādījumi ir skaidroti un atklāj rakstītāja personisko attieksmi/pieredzi. Argumentēšanai izmantoti 2 vai 3 skaidri formulēti kultūras/literatūras un/vai nozīmīgu sabiedrisko norišu fakti. Kāda fakta izvēlē trūkst mērķtiecīguma.	Tekstā iekļautie apgalvojumi ir formulēti skaidri un precīzi. Pierādījumi ir izvērsti un skaidroti, atklājot rakstītāja personisko attieksmi/pieredzi. Argumentēšanai izmantoti 2 vai 3 skaidri, precīzi un mērķtiecīgi formulēti kultūras/literatūras un/vai nozīmīgu sabiedrisko norišu fakti.

3. Teksta struktūra un apjoms <i>Ja teksta apjoms ir mazāks par 120 vārdiem, darbs netiek vērtēts</i>	1 punkts Darbs nav plānveidīgs. Trūkst nobeiguma vai ievada. Nav dalījuma rindkopās. Nav ievērotas atkāpes. Teksta apjoms nav pietiekams temata atklāsmei (kritērijos gramatikas, ortogrāfijas un interpunkcijas normas kļūdu skaitu reizina ar 2).	2 punkti Darba plānojums ir formāls, maz saistības ar saturu. Teksta daļu apjoms ir nesamērīgs, nepamatoti plašs/īss ievads vai nobeigums. Atkāpes un dalījums rindkopās ir daļēji ievērots. Trūkst saistījuma starp rindkopām. Teksta apjoms ir ievērots daļēji.	3 punkti Teksts ir plānveidīgs, bet pietrūkst mērķtiecības galvenās domas atklāsmē. Atkāpes un dalījums rindkopās ir daļēji ievērots. Vietām nav saistījuma starp rindkopām. Ir ievērots noteiktais apjoms. Pārsniegts apjoms neietekmē vērtējumu.	4 punkti Teksts ir plānveidīgs, loģisks, strukturāli vienots. Ievērots dalījums 4 vai 5 rindkopās, tās ir saturiski saistītas. Ir ievērotas atkāpes. Ir ievērots noteiktais apjoms. Pārsniegts apjoms neietekmē vērtējumu.
4. Vārdu krājums**	1 punkts Tekstā ir vienveidīgs un ierobežots vārdu lietojums, kā arī nozīmes ziņā neprecīzu vārdu lietojums.	2 punkti Tekstā kopumā ir atbilstošs vārdu lietojums, taču ir pieļauta nepamatota vārdu atkārtotāšanās un frāžainība, kā arī nozīmes ziņā neprecīzu vārdu lietojums.	3 punkti Tekstā ir daudzveidīgs vārdu un izteiksmes līdzekļu lietojums. Pieļautās neprecizitātes neapgrūtina teksta uztveri.	4 punkti Tekstā ir tematam un satura atklāsmei atbilstošs, bagātīgs un precīzs vārdu un izteiksmes līdzekļu lietojums. Pieļaujama viena neprecizitāte.
5. Gramatikas normas**	1 punkts Tekstā kopumā ir pieļautas 8–11* atkāpes no literārās valodas normām dažādu vārdformu un/vai sintaktisko konstrukciju	2 punkti Tekstā kopumā ir pieļautas 4-7 atkāpes no literārās valodas normām dažādu vārdformu un/vai sintaktisko konstrukciju	3 punkti Tekstā kopumā ir pieļautas 2 vai 3 atkāpes no literārās valodas normām dažādu vārdformu un/vai sintaktisko konstrukciju	4 punkti Tekstā ir ievērotas literārās valodas normas dažādu vārdformu un/vai sintaktisko konstrukciju lietojumā. Pieļaujama 1 kļūda.

	lietojumā, tās apgrūtina teksta uztveri.	lietojumā, kas vietām apgrūtina teksta uztveri.	lietojumā, kas neapgrūtina teksta uztveri.	
6.Ortogrāfijas normas**	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
	Tekstā pieļautas 8–11* ortogrāfijas kļūdas.	Tekstā pieļautas 4–7 ortogrāfijas kļūdas.	Tekstā pieļautas 2 vai 3 ortogrāfijas kļūdas.	Tekstā ir ievērotas ortogrāfijas normas. Pieļaujama 1 kļūda.
7.Interpunkcijas normas	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
	Pieļautas 8–11* interpunkcijas kļūdas.	Pieļautas 4–7 interpunkcijas kļūdas.	Pieļautas 2 vai 3 interpunkcijas kļūdas.	Tekstā ir precīzi ievērotas interpunkcijas normas. Pieļaujama 1 kļūda.

***12 un vairāk kļūdu** (kritēriji: *Gramatikas normas. Ortogrāfijas normas. Interpunkcijas normas.*) – **0 punktu.**

**** Vārdu krājuma, gramatikas, ortogrāfijas kļūdu veidi (tabula pielikumā).**

Pārsپriedumu nevērtē, ja

- uzdevums nav izpildīts;
- darbs neatbilst kādam no piedāvātajiem tematiem;
- darbs apjoms ir mazāks par 120 vārdiem;
- darbs nav salasāms vai atrodas ārpus tekstam paredzētā laukuma;
- darbā vērojamas plaģiāta pazīmes;
- darbā ir lasāmi cilvēka cieņu aizskaroši izteikumi.

Vārdu krājuma kļūdu veidi**	Gramatikas kļūdu veidi**	Ortogrāfijas kļūdu veidi**
✓ Vārda nozīmes neizpratne/neatbilstošas nozīmes vārds. ✓ Neatbilstošs tās pašas vārdšķiras vārds. ✓ Kalkēts vārds. ✓ Vārds svešvalodā. ✓ Liekvārdība, vienas saknes vārdu pārmērīgs atkārtojums. ✓ Valodas stilam neatbilstošs vārds. ✓ Neloģiski izteikumi, saturiski neloģisks teikums.	✓ Neprecīzi piedēkļi/priedēkļi. ✓ Salīdzinājuma formu nepareizs lietojums. ✓ Nenoteiktās/noteiktās galotnes nepareizs lietojums. ✓ Neprecīzs locījums/skaitlis/dzimte. ✓ Darbības vārda formu neprecīzs lietojums. ✓ Vārdu formveidošanas kļūdas. ✓ Kļūdas prievārdu, saikļu lietošanā (ka/kad; jeb). ✓ Nepamatota personas un laiku maiņa. ✓ Nepamatoti izlaists vārds teikumā. ✓ Nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi, kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē. ✓ Nepilnīgi, nepabeigti teikumi, neloģiska vārdu secība teikumā.	✓ Nav ievērota latviešu valodas vārdu pareizrakstība (īso un garo patskaņu, divskaņu pareizrakstība vārdos un vārdformās, pareizs līdzskaņu lietojums vārdu saknē, galotnē un vārdformās, priedēkļu un piedēkļu lietojums vārdos un vārdformās, diakritiskās zīmes trūkums). ✓ Nav ievēroti literārās valodas vēsturisko miju nosacījumi. ✓ Kopā/šķirti rakstāmi vārdi. ✓ Lielo sākumburtu lietošana nosaukumos, īpašvārdu rakstība. ✓ Svešvārdu pareizrakstība, cittautu īpašvārdu atveide. ✓ Vārdu saīsināšana. ✓ Vārdu dalīšana pārņemšanai jaunā rindā. ✓ Neuzmanības kļūdas (izlaisti/lieki/pārstatīti burti, trūkst galotnes utt.). ✓ Latviešu valodas alfabētam neatbilstošu burtu lietojums.

Publiskajā telpā izskanējušie jautājumi/viedokļi par mutvārdu daļu

- Vai tai vispār būt?/ Tematika???
- Varbūt jāveido biļetes (tādā gadījumā 48 līdzvērtīgas 4 norises dienām)?
- Varbūt pārveidot saziņas daļu, piedāvājot situācijas (atkal tad 48 līdzvērtīgas) spontānajai runai?
- Vērtēšanas kritērijos varētu nodalīt monologa daļu, par ko saņem noteiktu punktu skaitu un dialoga daļu, kurā iegūtajiem punktiem varētu piešķirt lielāku īpatsvaru. Bet, tad kā nodrošināt, ka arī intervētāja uzdodamie jautājumi nav iepriekš zināmi un iestudēti?
- Klātienēs vērtētāja skolā sagatavotība, godaprāts un atbildība?
- Kā novērst runu iestudēšanu, vecāku/skolotāju tiešu iesaisti runas teksta sagatavošanā? Pašvadīta mācīšanās???

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

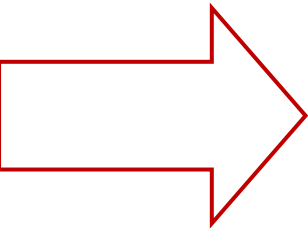
Latviešu valoda 9.klase

Centralizētā eksāmena programma

2025./2026.m.g.

3.3. Mutvārdu runa

Eksāmena mutvārdu daļā skolēns sniedz iepriekš sagatavotu strukturētu un mērķtiecīgu mutvārdu runu (3–5 minūtes), piedalās sarunā ar intervētāju un izvērsti atbild uz jautājumiem, kurus uzdod mutvārdu daļas intervētājs pēc skolēna runas beigām. Atbilžu ilgums apmēram 2-3 minūtes.

Runas tematu skolēns izvēlas **patstāvīgi**. Runas saturu skolēns **patstāvīgi** sagatavo pirms pārbaudījuma, ievērojot doto runas struktūru. Vērtēšanas kritēriji neparedz vērtēt runas iemācīšanos no galvas vai tās deklamēšanu.

Mutvārdu runas struktūra (*tiek pievienota mutvārdu daļas materiāliem eksāmena norises dienā*).

1. Runas ievadā skolēns nosauc tematu, pamato tā izvēli, temata personisko un/vai sabiedrisko nozīmīgumu un aktualitāti.

2. Runas galvenajā daļā skolēns argumentācijai izmanto:

- informatīvu tekstu vai literāru darbu, kas saistīts ar izvēlēto tematu;
- faktus par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē;
- savu pieredzi un attieksmi.

3. Runas nobeigumā skolēns formulē vienu vai vairākas atziņas/secinājumus par izvēlēto tematu.

*Runas laikā skolēns drīkst izmantot iepriekš pierakstītu plānu un/vai runas saturam atbilstošus atslēgvārdus.

*Jāievēro runas ilgums (3-5 minūtes).

4. Pēc runas skolēns iesaistās sarunā ar intervētāju un sniedz izvērstas un pamatotas atbildes uz intervētāja jautājumiem (2-3 minūtes).

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Intervētāja un vērtētāja darba materiāls (tiek pievienots mutvārdu daļas materiāliem eksāmena norises dienā).

Pēc skolēna iepriekš sagatavotās runas noklausīšanās intervētājs vada sarunu ar skolēnu un uzdod **trīs** atvērtos jautājumus, kas neprasa tikai faktu nosaukšanu, bet gan **analīzi, vērtēšanu, salīdzināšanu vai secināšanu**.

Šie jautājumi ir jāformulē, izmantojot problēmjautājumu vārdus (piemēram, **kāpēc, kādēļ, kā, kas izraisa..., ko darīt, ja..., kas notiek, ja..., kas u. c.**), vai jāpiedāvā skolēnam salīdzināt viņa runā pausto ideju vai risinājumu ar vispārpieņemtu viedokli (**kādu ietekmi ..., ar ko atšķiras ..., kas kopīgs un atšķirīgs ... u. tml.**).

Jautājumu (par to, ko skolēns nav atklājis vai ir nepietiekami atklājis savā runā) tematika:

- skolēna izvēlēta runas temata aktualitāte;
- temata izvēles pamatojums;
- izmantotie informatīvie materiāli;
- izmantotais literārais teksts;
- runas nobeigumā formulētie atzinumi/secinājumi;
- runā ietvertie fakti vai apgalvojumi;

8

Latviešu valoda 9.klase

Centralizētā eksāmena programma

2025./2026.m.g.

- temata izpētes gaita;
- ieteikumi nākotnei saistībā ar runas tematu;
- skolēna pārdomas par gūto pieredzi runas sagatavošanas un atbildes laikā;
- citi ar skolēna runā izskanējušo informāciju saistīti jautājumi.

2. pielikums

3.daļa. Mutvārdu runa (maksimālais punktu skaits – 20)

Vērtēšanas kritērijs	Snieguma apraksts, punkti			
	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
1.Temata atklāsme un argumentēšana (vērtē <u>tikai</u> runā)	Temats nav pilnībā izprasts, skatījums ir virspusējs. Runa ir bezpersoniska, argumenti nav pamatoti ar faktiem, izmanto vispārīgus apgalvojumus.	Vērojamas novirzes no temata; temats atklāts daļēji. Runātāja personiskā attieksme tiek nosaukta formāli, temata aktualitāte nav atklāta. Argumentēšanai izmanto tikai personisko pieredzi vai tikai faktus par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē. Pamatojumam neizmanto informatīvu tekstu vai literāru darbu, kas saistīts ar izvēlēto tematu.	Temats ir nosaukts, izprasts un atklāts teksta saturā, taču tas ir paplašināts vai sašaurināts. Runātāja personiskā attieksme un/vai temata aktualitāte tiek atklāta daļēji. Argumentēšanai izmanto personisko pieredzi un vismaz vienu saprotami formulētu faktu par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē. Izmanto vispārīgu informāciju no informatīva teksta vai literāra darba, kas saistīts ar izvēlēto tematu.	Temats ir nosaukts, izprasts un skaidri atklāts teksta saturā. Ir atklāta runātāja personiskā attieksme, temata aktualitāte tiek atklāta un pamatota. Argumentēšanai izmanto personisko pieredzi un skaidri un precīzi formulētus faktus par sabiedriskajām un/vai kultūras norisēm Latvijā/pasaulē. Pierādījumam izmanto informatīvu tekstu vai literāru darbu, kas saistīts ar izvēlēto tematu.
2.Runas uzbūve un runas plūdums (vērtē <u>tikai</u> runā)	Runas uzbūve tikai daļēji atbilst saziņas situācijai, tajā nav iekļautas vairākas teksta daļas (ievads, nobeigums). Runa ir haotiska. Runā ir nemotivētas pauzes. Runa ir ļoti klusa, grūti saklausāma. Runa īsāka par 2 minūtēm.	Runas uzbūve pamatā atbilst saziņas situācijai, taču tā nav pilnībā pārdomāta, tajā nav iekļauta kāda teksta daļa (ievads, nobeigums). Starp teksta daļām nav ievērota loģiska sasaiste. Var būt pauzes, meklējot vārdus. Runa ir monotona vai pārspīlēti tiek izmantotas balss intonācijas. Runas ilgums pamatā ir ievērots, vai arī vērojamas nelielas nobīdes.	Runas uzbūve atbilst saziņas situācijai, saturs ir plānveidīgs un secīgi izklāstīts, tomēr atsevišķas teksta daļas nav proporcionālas – tās ir pārāk izvērstas vai sašaurinātas (piemēram, pārāk garš/īss ievads vai nobeigums). Dažkārt var būt pauzes, meklējot precīzāku izteiksmi. Cenšas izmantot balss intonāciju. Runas ilgums (3 – 5 minūtes) ir ievērots.	Runas uzbūve pilnībā atbilst saziņas situācijai. Runa ir strukturēta, teksta daļas (ievads, galvenā daļa, nobeigums) ir saturiski saistītas un samērīgas. Runā brīvi un pārliecinoši. Maina balss intonācijas, lai uzsvērtu teiktā jēgu. Runas ilgums (3 – 5 minūtes) ir ievērots.

3.Vārdu krājums un gramatika* (vērtē gan runā, gan saziņā)	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
*0 punktu – vārdu krājums ierobežots, traucē uztvert stāstījumu, neveido atbildi.	Nepietiekams vārdu krājums un grūtības vārdu izvēlē, izklāstot temata saturu un atbildot uz jautājumiem. Runas situācijai un komunikācijas nolūkam nepiemērots vārdu lietojums un pēc formas vienveidīgi izteikumi. Runā pieļauj nozīmīgas vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas, kas traucē uztvert stāstījumu un atbildes uz jautājumiem. Atbildes uz jautājumiem formulētas neskaidri, nepabeigtos teikumos vai frāzēs. Nav saskaņots laiks, dzimte, locījumi.	Pietiekams vārdu krājums, lai izklāstītu skaidri runas saturu un atbildētu uz jautājumiem; taču atsevišķos gadījumos ir grūtības precīzu vārdu izvēlē, izpaužas liekvārdība. Runā pieļauj vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas, kas apgrūtina uztvert stāstījumu un atbildes uz jautājumiem. Atbildot uz jautājumiem, vārdu krājums un valodas lietojums būtiski atšķiras no sagatavotā stāstījuma.	Pietiekams vārdu krājums, lai izklāstītu runas saturu un atbildētu uz jautājumiem; runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu lietojums. Runā un atbildēs uz jautājumiem pieļauj vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas, bet tās netraucē uztvert stāstījumu un atbildes uz jautājumiem.	Plašs, bagāts vārdu krājums (piemēram, sinonīmi, frazeoloģismi un citi iederīgi valodas līdzekļi). Runas situācijai un komunikācijas nolūkam atbilstošs vārdu lietojums, kas ļauj brīvi, skaidri un pārliecinoši izteikties par tematu un atbildēt uz jautājumiem. Runā un atbildēs uz jautājumiem pieļauj dažas nebūtiskas vārdu krājuma un/vai gramatikas kļūdas.
4. Saziņa (jautājumu izpratne un atbilžu uz jautājumiem saturs)* (vērtē tikai saziņā)	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
*0 punktu – nespēj vai atsakās atbildēt uz jautājumiem, vai atbild tikai uz vienu jautājumu.	Atbild uz diviem jautājumiem un/vai jautājumus izprot daļēji, nespēj skaidri formulēt savu atbildi/atbild īsi, formāli.	Atbild uz trim jautājumiem. Jautājumus izprot, atbildes ir vispārīgas.	Atbild uz trim jautājumiem. Jautājumus izprot, domu izklāsts skaidrs, taču kāda no atbildēm daļēji atklāj viedokli/attieksmi/vērtējumu.	Atbild izvērsti, precīzi un skaidri uz trim jautājumiem. Spēj brīvi pamatot savu viedokli/attieksmi/vērtējumu.
5. Runas plūdums un domas strukturēšana saziņā* (vērtē tikai saziņā)	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti
*0 punktu – nespēj vai atsakās atbildēt uz jautājumiem, vai atbild tikai uz vienu jautājumu.	Sniegtajās atbildēs ir pauzes, parazītvārdi un parazītskaņas (piemēram, "ēmm", "nu, lūk"), kas apgrūtina runātā uztveri. Vērojama vilcināšanās un iederīgu vārdu meklēšana. Domas ir fragmentāras.	Sniegtajās atbildēs ir pauzes, kas dažkārt apgrūtina runātā uztveri. Kādā no atbildēm vērojama vilcināšanās. Domas izklāstā reizēm trūkst loģiskuma.	Sniegtajās atbildēs var būt pauzes, taču tās neapgrūtina runātā uztveri. Doma ir izklāstīta loģiski, bet dažreiz trūkst strukturētības.	Runas plūdums, atbildot uz jautājumiem, ir brīvs un pārliecinošs. Doma izklāstīta skaidri, loģiski, strukturēti un mērķtiecīgi.

Eksāmena 3. daļā tiek vērtēti šādi SR veidi:

- tekstveide,
- argumentēšana,
- valodas kvalitāte.

No saturiskā viedokļa publiskā runa jāveido atbilstoši standartā definētajiem satura moduļiem un SR.

“Saziņa kontekstā” – 40%

- Aktuāli sabiedriskie un kultūras notikumi.
- Literārie darbi.
- Informatīvie teksti.
- Skolēna pieredze un intereses.

No strukturālā viedokļa mutvārdu runā tiek vērtēti aspekti, kas definēti standarta satura moduļos un SR.

“Teksts un tekstveide” – 40%

- Tēmas aktualitāte un runas mērķis.
- Viedokļa skaidrība, argumentācija.
- Publiskās runas žanram raksturīgās pazīmes.

“Valodas struktūra” – 20%

- Valodas līdzekļu izvēle un lietojums runā.
- Runas kvalitāte atbilstoši saziņas normām.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

5.1. Kas ir runa?

Uzdevuma pamatā ir SR valodu mācību jomā, kas nosaka, ka skolēns „veido saziņas situācijai atbilstošu monologu” (VL 9.1.1.5) un „mērķtiecīgi plāno un veido strukturētu un saturīgu mutvārdu runu” (VL9.2.1.8.).

Monologs ir samērā ilga viena cilvēka runa. Vārdnīcā „Tēzauris.lv” skaidrots, ka runa ir „kāda satura, temata (samērā plašs, parasti iepriekš sagatavots) izklāsts ar valodas skaniskajiem līdzekļiem; šāda izklāsta fiksējums rakstveidā”, kā arī „specifiska cilvēku darbība, ko veic ar valodas skaniskajiem līdzekļiem un kas nodrošina sakarus starp cilvēkiem” un „pēc noteiktiem valodas likumiem veidots teksts, kas atspoguļo šādu darbību”.

SR (VL 9.1.1.4; VL 9.1.1.6.; VL9.1.1.7. un VL 9.1.1.9) nosaka, ka skolēnam jāprot iesaistīties daudzveidīgās saziņas situācijās, pielāgot saziņas situācijai (eksāmena situācijā – dotajam uzdevumam) sava mutvārdu teksta saturu, apjomu un struktūru, raksturot savas emocijas, interpretēt informāciju un pamatot savu viedokli. Šīs prasības tiek atspoguļotas runas saturā un tās vērtēšanas kritērijos.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

5.2. Temata izvēle

Skolēns runas tematu brīvi izvēlas pats, doto tematu nav.

Izvēloties tematu, jāatceras, lai tas dotu iespēju pilnvērtīgi pamatot aktualitāti, izklāstā izmantot savu personisko pieredzi un paust attieksmi, viedokli, sava viedokļa pamatojumam izmantot kultūras/sabiedriskās dzīves faktus un atsaukties uz vismaz vienu literāru vai informatīvu tekstu.

Tā kā personiskajam viedoklim, attieksmei un pieredzei ir liela nozīme runas saturā, tematam vajadzētu būt skolēnam personiski nozīmīgam. Tas var būt saistīts ar skolēna interesēm, pētījumu tematu (ja skolēns ir izstrādājis zinātniski pētniecisko darbu), hobijiem, nākotnes karjeras nodomiem, spilgtiem kultūras un mākslas iespaidiem, globāli aktuāliem tematiem (ja skolēnam ir personiska pieredze vai padziļināta interese saistībā ar kādu no tiem) u. c.

Ieteikumi skolēnam

Domājot par iespējamo runas tematu, vari atbildēt uz jautājumiem.

Kas mani interesē/satrauc/iedvesmo/rūp/no sirds iepriecina?

Par ko es gribētu pastāstīt ikvienam?

Kad ir ideja par runas tematu, vērts sev pajautāt nākamos jautājumus.

Vai man pietiks par to stāstāmā vismaz trīs minūtēm?

Vai es paspēšu pilnvērtīgi pastāstīt par šo tematu piecās minūtēs?

Vai šis temats ir aktuāls vēl kādam bez manis?

Ko es varu uzskatīt par savu pieredzi saistībā ar šo tematu?

Kur es atradīšu vai pārbaudīšu faktus par šo tematu?

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Ministru kabineta noteikumi Nr. 398

Rīgā 2022. gada 5. jūlijā (prot. Nr. 35 15. §)

Noteikumi par centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību

Izdoti saskaņā ar Augstskolu likuma 46. panta trešo daļu, Izglītības likuma 9. panta trešo daļu, 14. panta 33. punktu un Vispārējās izglītības likuma 4. panta 12. punktu

39. Eksāmena **mutvārdu daļas vērtētājs** ir citas izglītības iestādes attiecīgā mācību priekšmeta pedagogs. Ja pašvaldība nevar nodrošināt citas izglītības iestādes pedagogu, tad mutvārdu daļas vērtētājs var būt izglītības iestādes attiecīgā mācību priekšmeta pedagogs vai citas pašvaldības izglītības iestādes attiecīgā mācību priekšmeta pedagogs.

(MK 04.11.2025. noteikumu Nr. 658 redakcijā)

43. **Pašvaldības atbildīgā amatpersona** nodrošina ka mutvārdu daļas vērtētājs ne vēlāk kā nedēļu līdz attiecīgā eksāmena norisei tiek iepazīstināts ar aģentūras apstiprinātajiem mutvārdu daļas vērtēšanas kritērijiem. Mutvārdu daļas vērtētājs līdz attiecīgā eksāmena norisei informācijas sistēmā apliecina, ka ir iepazinies ar mutvārdu daļas vērtēšanas kritērijiem.

(MK 04.11.2025. noteikumu Nr. 658 redakcijā)

97. Eksāmena mutvārdu daļas vērtētājs:

97.1. eksāmena telpā **noklausās** izglītojamā atbildi, **novērtē** to saskaņā ar vērtēšanas kritērijiem un **ieraksta** vērtējumu protokolā un informācijas sistēmā, **neapspriežot to** ar eksāmena mutvārdu daļas intervētāju;

97.2. **nodrošina** eksāmena mutvārdu daļas materiālu uzglabāšanu un neaizskaramību izglītības iestādē starpbrīžu laikā.

(Grozīts ar MK 04.11.2025. noteikumiem Nr. 658)

Eksāmens latviešu valodā optimālajā mācību satura apguves līmenī

Seminārs

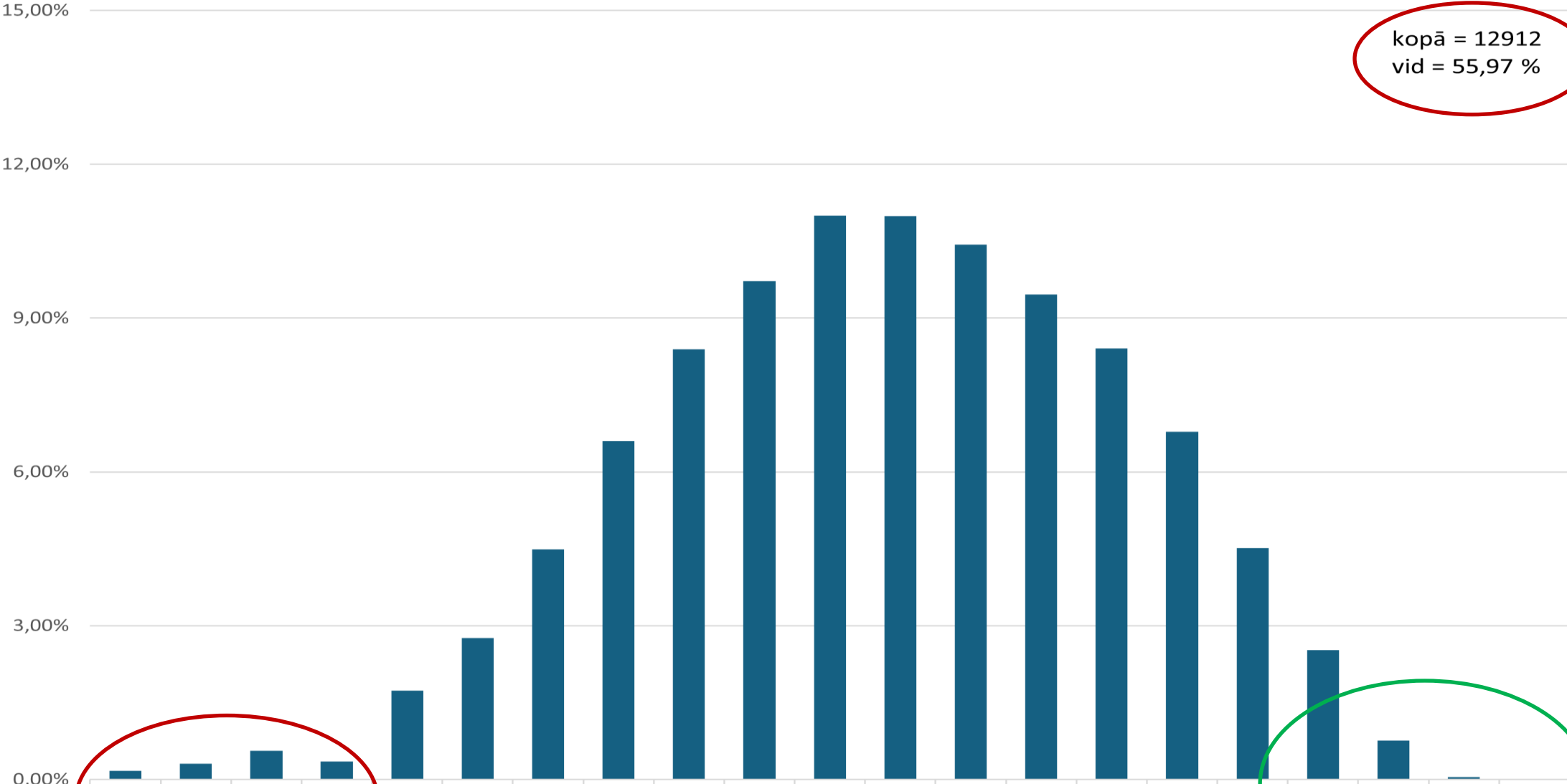
2026. gada 20. janvārī

Eksāmens latviešu valodā (optimālais mācību satura apguves līmenis)
Kopvērtējums %
2024./2025. m.g.

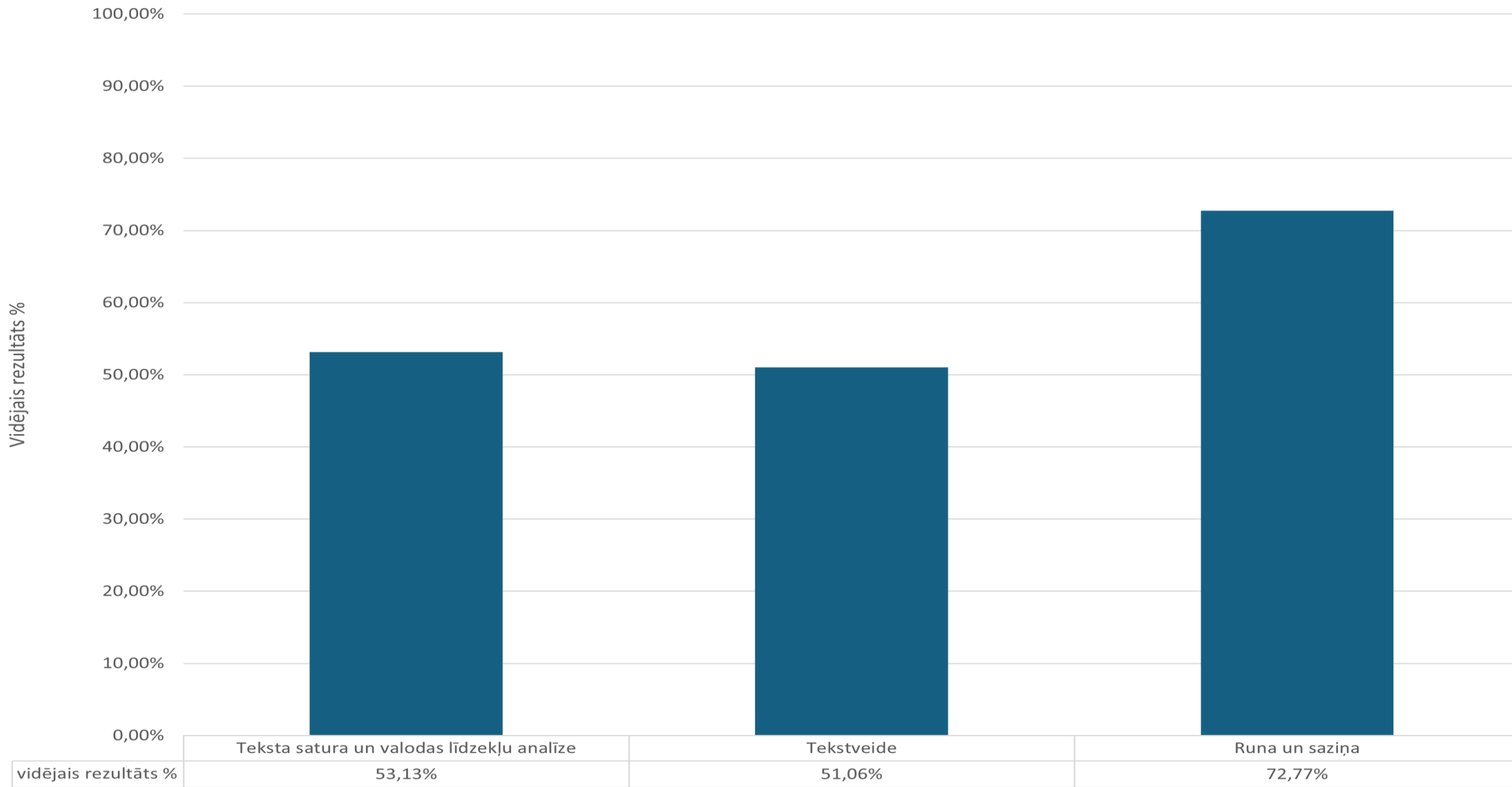
kopā = 12912
vid = 55,97 %

% no kārtotājiem

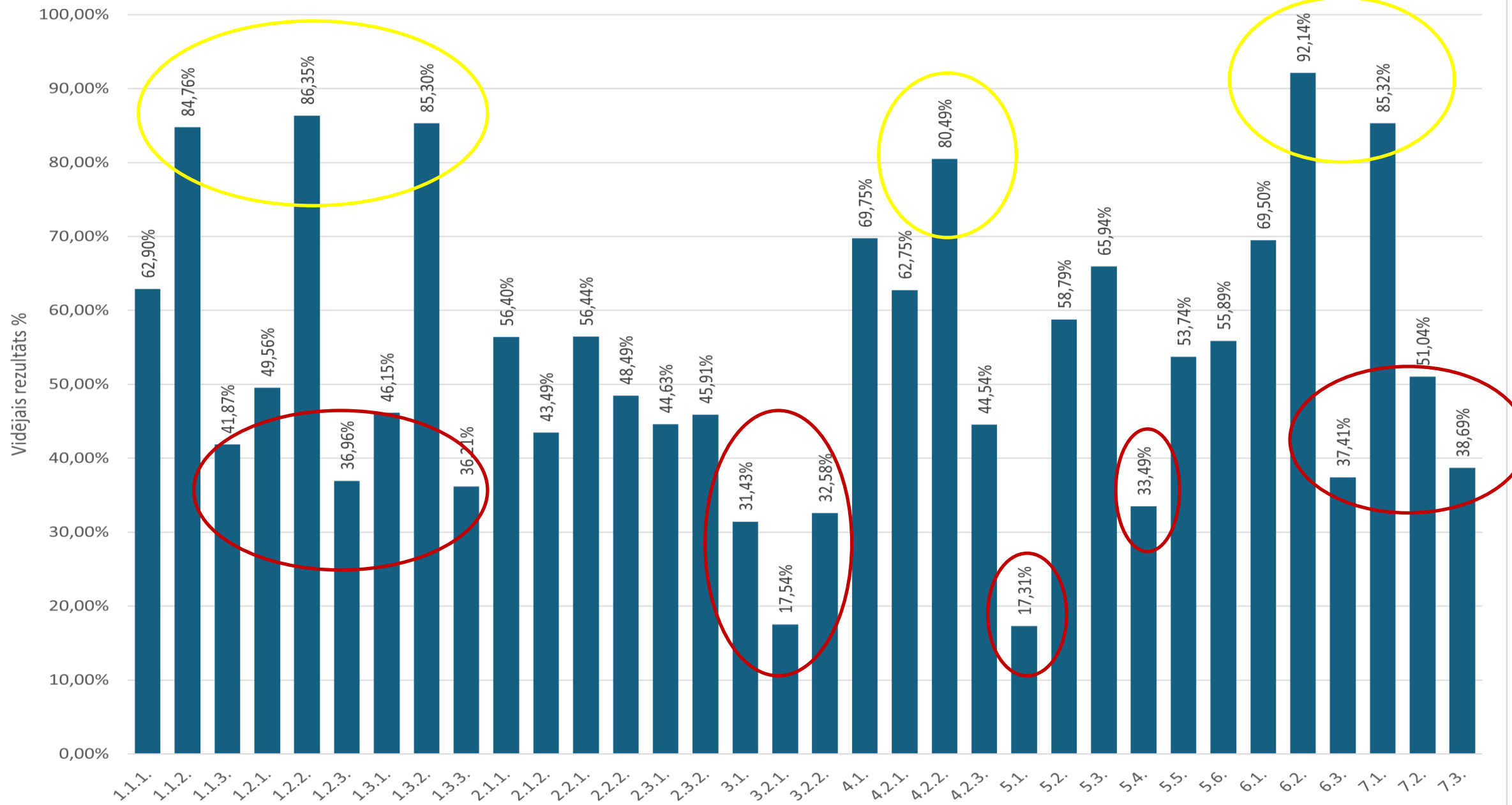
% no kārtotājiem	0,17%	0,31%	0,56%	0,35%	1,73%	2,76%	4,49%	6,60%	8,39%	9,72%	11,00%	10,99%	10,43%	9,46%	8,41%	6,78%	4,52%	2,52%	0,76%	0,05%	0,00%
kārtotāju skaits	22	40	72	45	224	356	580	852	1083	1255	1420	1419	1347	1222	1086	876	583	326	98	6	0

Eksāmens latviešu valodā (optimālais mācību satura apguves līmenis)
Daļu salīdzinājums
2024./2025. m.g.

Eksāmens latviešu valodā (optimālais mācību satura apguves līmenis) 2024./2025. m.g.

Teksta satura un valodas līdzekļu analīze

1. uzdevums (9 punkti).

Katram sarunas dalībniekam ir sava pieredze un īpaša saikne ar Ojāra Vācieša dzeju. Formulē katra sarunas dalībnieka izpratni par O. Vācieša dzeju un tās lomu viņa dzīvē! Katru atbildi raksti saliktā teikumā!

1.1. Elīna Vendija
Rībena

1.2. Viesturs
Vecgrāvis

1.3. Jānis Vādons

3. uzdevums (3 punkti).

Izlasi teksta fragmentu!

„Un Vācieša sāpīgumā, skumjās ir tuvums. Man, kā Vācieti nekad nesatikušai, viņš ir tāds cilvēks, kura priekšplānā ir personiskais un skumjais. Tiešām šķiet, ka satiekoties, kad idealizācijas plīvurs neizbēgami kristu, mēs tomēr noteikti saprastos. Arī lasīšanas laikā jūtu saslēgšanos aizvārdu līmenī.”

3.1. Kura no vārdnīcā piedāvātajām vārda „idealizācija” nozīmēm atbilst šī vārda lietojumam E. V. Rībenas sacītajā? Atzīmē ar „X”!

Idealizācija

- ☐ 1. Domāšanas akts, kas saistīts ar abstraktu objektu veidošanu, kuri principiāli nav realizējami eksperimentā vai īstenībā.
- ☐ 2. Cildenuma parauga, pilnības, nevainojamības attēlošana.
- ☐ 3. Jūtu ietekme otra cilvēka vērtējumā.

3.2. Pamato savu izvēli saliktā teikumā!

Pamatojums

5. uzdevums (6 punkti).

Katram funkcionālajam valodas stilam ir raksturīgi tipiski izteiksmes līdzekļi. Valodas stils aptver dažādus valodas sistēmas līmeņus: morfoloģiju, leksiku, sintaksi. Konkrētais valodas stils nosaka arī konkrētu valodas līdzekļu izvēli.

Izlasi vēlreiz J. Vādona teikto un aizpildi tabulu!

„Līdz vidusskolai dzeja manā redzeslokā bija nonākusi tikai garāmejojot, droši vien tik, cik skolā prasīja. Bet videnes laikā Vācieti izlasīju pavisam citādi. Atceros, ka vakarā nevarēju iemigt, domādams par viņa tekstiem; tolaik daudzus zināju no galvas. Šaubos, vai es būtu aizgājis filoloģijas virzienā un sācis rakstīt dzeju, ja ne Vācietis. Arī pašlaik zinu jauniešus, kurus viņa dzeja uzrunā. Iespējams, viens no iemesliem ir bezkompromisu nepastarpinātība.”

Valodas līdzeklis		Piemērs no teksta
Morfoloģija	Darbības vārds vēlējuma izt. saliktajā laikā	
Sintakse		iespējams
Leksikoloģija	Termins	
Morfoloģija		vidusskolai, garāmejojot
Sintakse	Divdabja teiciens	
Leksikoloģija		videnes

6. uzdevums (3 punkti).

Sarunas dalībnieki vairākkārt uzsver, ka Ojāra Vācieša dzeja arī mūsdienās nav zaudējusi savu aktualitāti. Kāpēc, tavuprāt, tas tā ir? Formulē atbildi vienā saliktā teikumā!

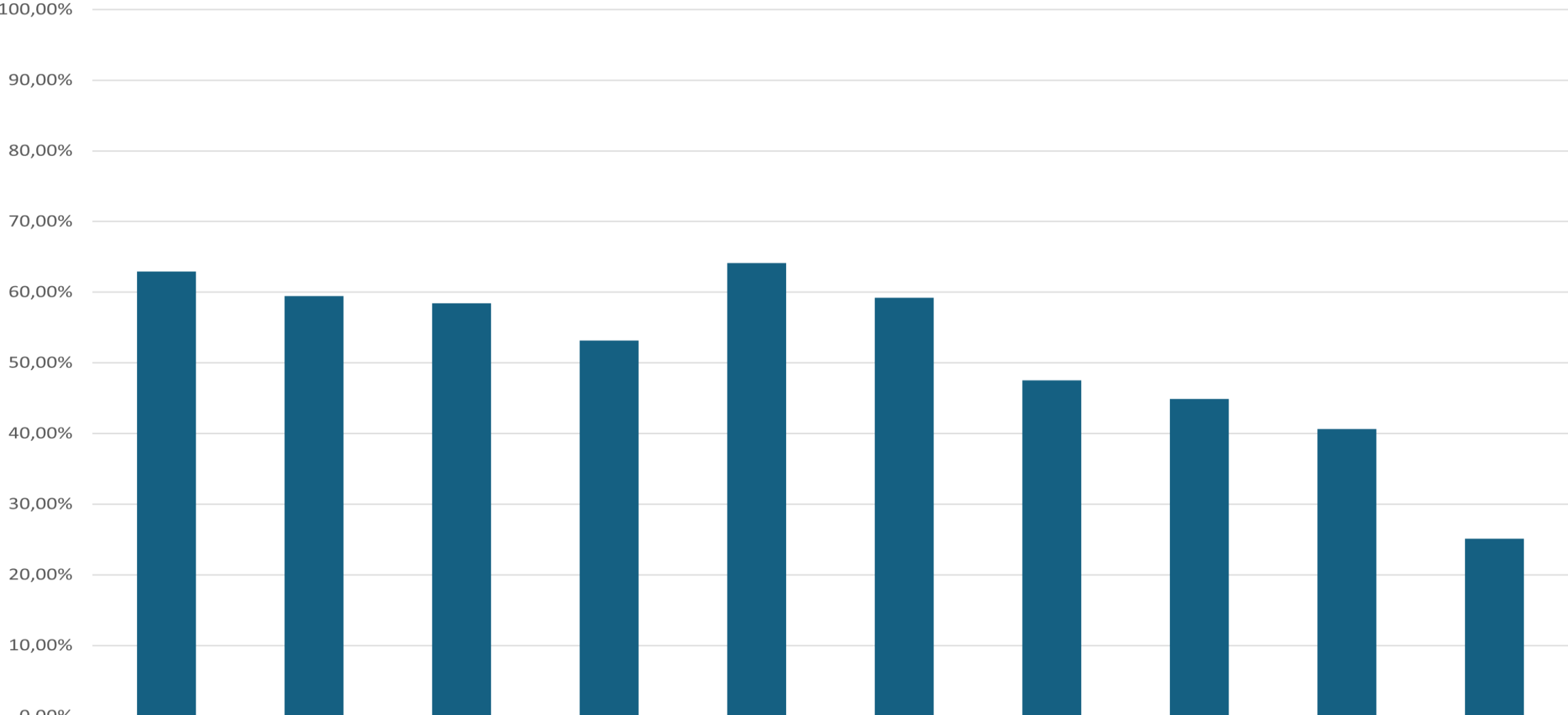
7. uzdevums (3 punkti).

Izlasi E. V. Rībenas teikto!

„Esmu dzirdējusi, ka Vācieša tekstus dēvē par naiviem, bet man tā nešķiet, ja nu vienīgi tikai tādā nozīmē, ka tie ir cilvēcīgi kaili.”

Izraksti vārdu savienojumu, kurš lietots pārnestā nozīmē, un izskaidro to!

Eksāmens latviešu valodā (optimālais mācību satura apguves līmenis) 2024./2025. m.g.
Tekstveide

izpilde %	62,90%	59,45%	58,44%	53,12%	64,09%	59,22%	47,49%	44,87%	40,60%	25,12%
-----------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

2. daļa. Tekstveide (argumentētā eseja vai pārspriedums)

Izvēlies vienu no tematiem un uzraksti argumentēto eseju vai pārspriedumu!

Norādi teksta žanru – argumentētā eseja vai pārspriedums!

Darba apjoms – 300–350 vārdu.

Argumentācijai izmanto trīs precīzi nosauktus un raksturotus kultūras, literatūras vai valodniecības faktus.

Argumentiem vari izmantot informāciju no tekstu lapā piedāvātajiem tekstiem, ja tā ir nepieciešama.

Temati

1. „Cilvēka ikdienišķā būtība – ikdienā būt liellam.” (Ojārs Vācietis)
2. Man svarīgās vispārcilvēciskās vērtības kultūrā.

Tīrrakstā uzraksti teksta žanru un izvēlētajā temata virsrakstu!

Sākums > Darbības virzieni > Valsts pārbaudes darbi

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu
un deju svētki

Valsts valodas prasmes pārbaude

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesešu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Eurydice

Valsts pārbaudes darbi

 Atskaņot tekstu

Publicēts: 28.02.2025.
Atjaunināts: 07.06.2025.

Aktuālā informācija

[Skatīt vairāk →](#)

Ieteikumi centralizēto eksāmenu kārtotājiem 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbi 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu uzdevumi

[Skatīt vairāk →](#)

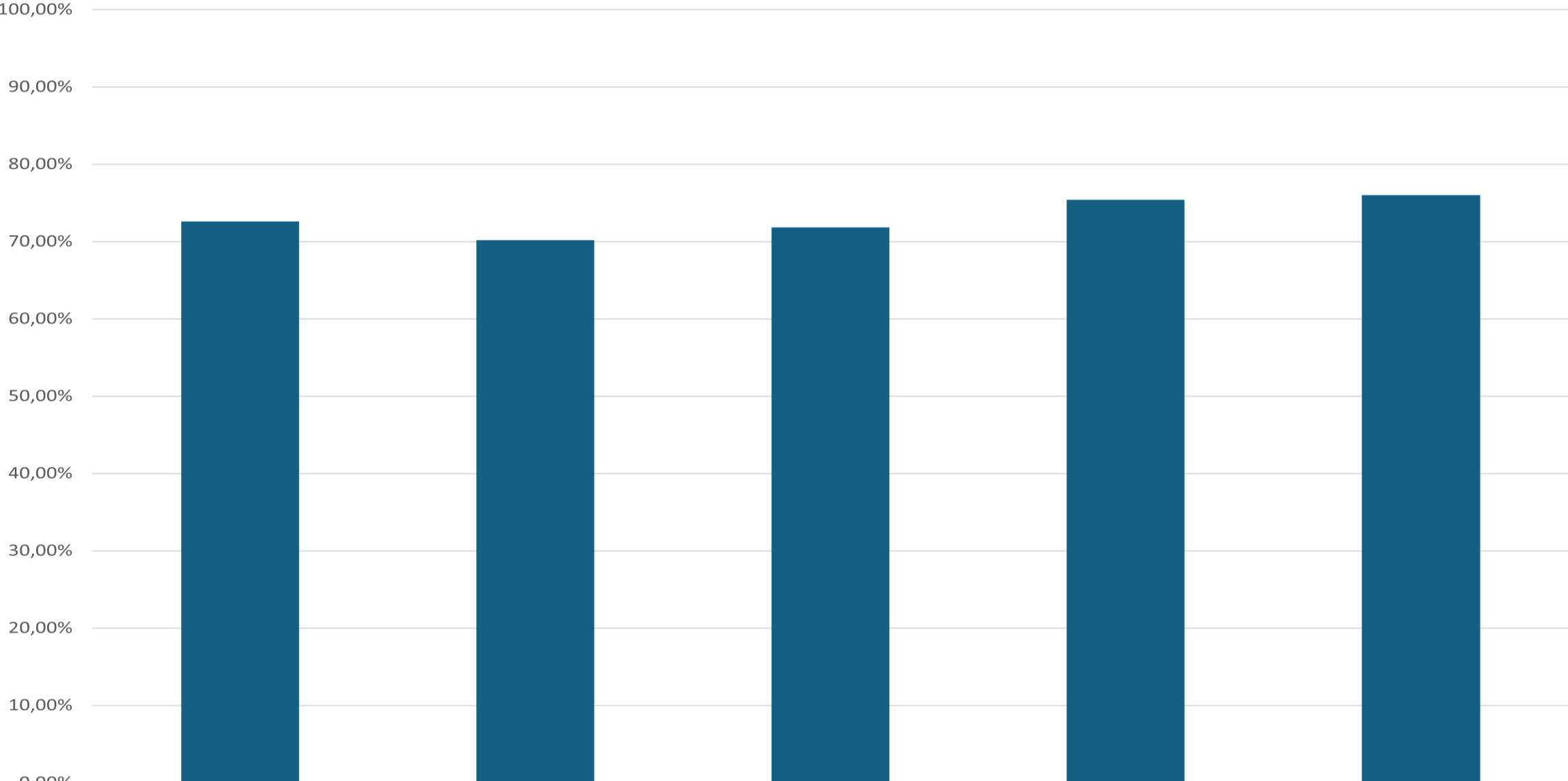
Norises darbību laiki

[Skatīt vairāk →](#)

Biežāk uzdotie jautājumi par valsts pārbaudes darbiem

[Skatīt vairāk →](#)

Eksāmens latviešu valodā (optimālais mācību satura apguves līmenis) 2024./2025. m.g.
Runa un saziņa

	Runas saturs. Bijetē formulēto jautājumu/uzdevumu izpratne	Argumentēšana	Valodas kvalitāte	Runas plūdums un laika limita ievērošana	Mijiedarbība saziņas procesā
izpilde %	72,62%	70,19%	71,81%	75,39%	76,00%

Runas 2. vērtējuma, apelāciju vērtētāju, standartizētāju atziņas

Intervētāja – loma un atbildība. Skolotājam nav tiesību uzdot uzvedinošus jautājumus par tekstu, bet tikai pieklājīgi jāvaicā, vai skolēns vēlas vai mēģinās stāstīt.

*Turklāt skolotājam jāierobežo jautājumu skaits līdz **ne vairāk kā diviem** (kā to paredz CE programma un norise!!!).*

Abos minētajos gadījumos skolotāja rīcība faktiski ir novērsusi skolēna iespēju veiksmīgi sniegt runu.

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena
1. jūnijs	2. jūnijs	3. jūnijs	4. jūnijs	5. jūnijs
Matemātika V/O/A r. CE		Latviešu val. O r., m. CE Latviešu val. A r. CE	Latviešu val. O m. CE	Latviešu val. O m. CE
8. jūnijs	9. jūnijs	10. jūnijs	11. jūnijs	12. jūnijs
Kultūra un māksla r. CE	Latviešu valoda 9. kl. r., m. CE ppt	Programmēšana r. CE	Matemātika 9.kl. r. CE ppt	Ģeogrāfija r. CE <i>9. klasei pēdējā skolas diena</i>
15. jūnijs	16. jūnijs	17. jūnijs	18. jūnijs	19. jūnijs
Dabaszinības V CE ppt	Latviešu val. A/O CE ppt	Ķīmija A/O CE ppt	Svešvaloda A/O CE ppt	Sociālās zinātnes CE ppt <i>12. klasei pēdējā skolas diena</i>
22. jūnijs	23. jūnijs	24. jūnijs	25. jūnijs	26. jūnijs
Brīvdiena	Jāņi	Līgo	Bioloģija A/O CE ppt	Matemātika V/O/A CE ppt Sertifikāti 9. klase
29. jūnijs	30. jūnijs	1. jūlijs	2. jūlijs	3. jūlijs
Vēsture CE ppt	Programmēšana CE ppt	Kultūra un māksla CE ppt	Fizika A/O CE ppt	Dizains un tehnoloģijas ppt Sertifikāti 12. klase
6. jūlijs	7. jūlijs	8. jūlijs	9. jūlijs	10. jūlijs
Ģeogrāfija CE ppt	Svešvaloda 2. diena CE ppt			Sertifikāti PPT 17.07.

CE – vidusskola pamattermiņš

CE (ppt) – vidusskola papildtermiņš

V/O/A – vispārīgais/ optimālais/ augstākais līmenis

r.,m – rakstu/mutvārdu daļa

CE/MD – 9. klase pamattermiņš

CE/MD (ppt) – 9. klase papildtermiņš

MD – no 2. līdz 8. klasei

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Latviešu valoda

Optimālais mācību satura apguves līmenis

Centralizētā eksāmena programma

Saturs

1. Centralizētā eksāmena mērķis un adresāts	2
2. Vērtēšanas saturs	2
2.1. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa	2
2.2. Satura moduļi	4
2.3. Izziņas darbības līmenis	5
3. Eksāmena uzbūve	6
4. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	10
5. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	10
6. Palīg līdzekļi, kurus atļauts izmantot eksāmena laikā	11
PIELIKUMI	12
1. pielikums 2. daļa. Tekstveide – argumentētā eseja/pārspriedums	12
2. pielikums 3.daļa. Mutvārdu (runa un saziņa) daļa	16

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

4. tabula. Eksāmena daļu īpatsvars un izpildei paredzētais laiks

Daļa	Uzdevumu skaits	Maksimālais punktu skaits	Daļas īpatsvars, %	Izpildes laiks, min
1. Teksta satura un valodas līdzekļu analīze	7	34	34	80
2. Tekstveide (argumentētā eseja vai pārspriedums)	1	40x1,15=46	46	120
3. Runa un saziņa	1	20	20	30*

*20 minūtes – skolēna gatavošanās, 10 minūtes – viedokļa izteikšana un atbildes uz jautājumiem.

Uzdevumi ir veidoti tā, lai pārbaudītu visus četrus izziņas darbības līmeņus, tāpēc uzdevumu formulējumos izmantoti atbilstošā izziņas darbības līmeņa rīcības vārdi. Uzdevumu formulējumi ir kompleksi, proti, vienā uzdevumā ir ietvertas vairākas izziņas darbības, formulējot uzdevumu nosacījumus. Katrs izziņas darbības līmenis ir nošķirts uzdevuma nosacījumos, līdz ar to skolēnam ir iespēja izpildīt katra izziņas līmeņa darbību atsevišķi, sākot ar I līmeni un beidzot ar III vai IV. Uzdevuma formulējumos ir izmantots viens vai vairāki ievadteikumi, lai palīdzētu skolēnam saprast uzdevuma saturisko ievirzi. Vairāku uzdevumu nosacījumos iekļauta arī informācija par atbildes apjomu, piemēram, norādot teikumu skaitu, teikumu struktūru, vārdu skaitu, piemēru skaitu. Ar īpašu simbolu (piktogrammu) ir atzīmēti uzdevumi, kuru atbildēs tiek vērtēta skolēna valodas kvalitāte (gramatikas, ortogrāfijas un interpunkcijas normu ievērošana).

Eksāmena 1. daļā tiek vērtēti šādi SR veidi:

- zināšanas un izpratne;
- argumentēšana;
- valodas kvalitāte.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Vārdu krājums un stils. Kļūdu veidi**	Gramatikas kļūdu veidi**	Ortogrāfijas kļūdu veidi**
• Vārda nozīmes neizpratne/ neatbilstošas nozīmes vārds. • Neatbilstošs tās pašas vārdšķiras vārds. • Kalkēts vārds. • Vārds svešvalodā. • Liekvārdība, vienas saknes vārdu pārmērīgs atkārtojums. • Valodas stilam neatbilstošs vārds. • Neloģiski izteikumi, saturiski neloģisks teikums.	• Neprecīzi piedēkļi/priedēkļi. • Salīdzinājuma formu nepareizs lietojums. • Nenoteiktās/noteiktās galotnes nepareizs lietojums. • Neprecīzs locījums/skaitlis/dzimte. • Darbības vārda formu neprecīzs lietojums. • Vārdu formveidošanas kļūdas. • Kļūdas prievārdu, saikļu lietošanā (ka/kad; jeb). • Nepamatota personas un laiku maiņa. • Nepamatoti izlaists vārds teikumā. • Nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi, kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē. • Nepilnīgi, nepabeigti teikumi, neloģiska vārdu secība teikumā.	• Nav ievērota latviešu valodas vārdu pareizrakstība (īso un garo patskaņu, divskaņu pareizrakstība vārdos un vārdformās, pareizs līdzskaņu lietojums vārdu saknē, galotnē un vārdformās, priedēkļu un piedēkļu lietojums vārdos un vārdformās, diakritiskās zīmes trūkums). • Nav ievēroti literārās valodas vēsturisko miju nosacījumi. • Kopā/ šķirti rakstāmi vārdi. • Lielo sākumburtu lietošana saliktajos nosaukumos, īpašvārdu rakstība. • Svešvārdu pareizrakstība, cittautu īpašvārdu atveide. • Vārdu saīsināšana. • Vārdu dalīšana pārņemšanai jaunā rindā. • Neuzmanības kļūdas (izlaisti/lieki/pārstatīti burti, trūkst galotnes utt.). • Latviešu valodas alfabētam neatbilstošu burtu lietojums.

2. daļa. Tekstveide (argumentētā eseja/pārspriedums)

Skolēns raksta noteikta apjoma (300 – 350 vārdu) argumentēto eseju vai pārspriedumu par kādu aktuālu kultūras, literatūras vai valodniecības jautājumu, kas ir tematiski saistīts ar teksta analīzes uzdevumos izmantoto tekstu (1. teksts). Argumentu izstrādei tiek piedāvāts vēl viens teksts (2. teksts).

Izvēlei tiek piedāvāti divi argumentētās esejas/pārsprieduma temati –

- viens no tiem ir noformēts kā citāts,
- otrs ir formulēts vispārīgi atbilstoši 1. un 2. teksta tematikai.

Skolēns raksta argumentēto eseju vai pārspriedumu par vienu no diviem piedāvātajiem tematiem pēc izvēles. Izvēlēto teksta žanru – argumentētā eseja vai pārspriedums – skolēns uzraksta 2. daļas atbilžu lapā norādītajā vietā pirms temata virsraksta. Kad teksts ir pilnībā pabeigts, skolēns saskaita vārdus uzrakstītajā tekstā un ieraksta vārdu skaitu 2. daļas atbilžu lapā tam paredzētajā vietā.

1. pielikums

2. daļa. Tekstveide – pārspriedums/argumentētā eseja (maksimālais punktu skaits – 40; iegūtajai punktu summai tiek piemērots koeficients)

3. Teksta struktūra, žanrs un apjoms (4p.)* <i>Teksta struktūru vērtē atbilstoši skolēna norādītajam teksta žanram (argumentētā eseja/pārspriedums). Ja teksta žanrs nav norādīts, kritērijā mīnus 1 punkts. Ja teksta apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, darbu nevērtē.</i>	Teksta struktūra nav atbilstoša žanram; dalījums rindkopās neprecīzs, nepārdomāts vai/un haotisks. Teksta apjoms nav pietiekams temata atklāsmei (kritērijos - gramatikas normas, ortogrāfijas normas, interpunkcijas normas - kļūdu skaitu reizina ar 2).	Teksta struktūra daļēji atbilst žanram; dalījums rindkopās ir nepilnīgs – kāda rindkopa ir pārāk īsa vai pārāk izvērsta; trūkst tematiskas pārejas. Teksta apjoms daļēji atbilst nosacījumiem.	Teksta struktūra pamatā atbilst žanram; teksta daļas ir daļēji tematiski saistītas; ir ievērots dalījums rindkopās. Teksts atbilst prasītajam apjomam. Pārsniegts apjoms neietekmē vērtējumu.	Teksta struktūra atbilst žanram; teksta uzbūve ir loģiska un mērķtiecīga, teksta daļas ir tematiski saistītas; ir ievērots dalījums rindkopās. Teksts atbilst prasītajam apjomam. Pārsniegts apjoms neietekmē vērtējumu.
---	--	--	---	--

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Latviešu valoda (optimālais mācību satura apguves līmenis) Centralizētā eksāmena programma 2025./2026.m.g.

5. Vārdu krājums un stils (4p.)**	Vārdu krājums vienveidīgs, tas apgrūtina teksta uztveri. Nav ievērots vienots teksta stils; izteiksmes līdzekļi izmantoti haotiski.	Vārdu krājums ir pietiekams, ir vērojamas atkāpes no valodas stila, tas neapgrūtina teksta uztveri. Daļēji ievērots teksta stils; izteiksmes līdzekļu izvēlē nav vērojams mērķtiecīgs nolūks.	Vārdu krājums ir pārdomāts, funkcionāli un semantiski precīzs. Ir ievērots teksta stils; izteiksmes līdzekļi ir mērķtiecīgi izvēlēti un stilstiski iederīgi.	Vārdu krājums ir pārdomāts, daudzveidīgs, funkcionāli un semantiski precīzs (<i>individuālā valodas stila pazīmes</i>). Teksta stils ir pārdomāts; izteiksmes līdzekļi ir mērķtiecīgi, stilstiski iederīgi un iedarbīgi.
6. Gramatikas normas (4p.)**	7–10 kļūdas***	4–6 kļūdas	1–3 kļūdas	Ievēroti vārdu veidošanas, vārdu formu un teikumu veidošanas, teikuma daļu attieksmju nosacījumi. Nav kļūdu.
7. Ortogrāfijas normas (4p.)**	7–10 kļūdas***	4–6 kļūdas	1–3 kļūdas	Nav kļūdu.
8. Interpunkcijas normas (4p.)	7–10 kļūdas***	4–6 kļūdas	1–3 kļūdas	Nav kļūdu.

* 0 punktu, ja konkrētais kritērijs nav novērtējams.

** Vārdu krājuma un stila, gramatikas, ortogrāfijas kļūdu veidi (tabula pielikumā).

*** 11 un vairāk kļūdu (kritēriji: *Vārdu krājums un stils. Gramatikas normas. Ortogrāfijas normas. Interpunkcijas normas.*) – 0 punktu.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Vārdu krājums un stils. Kļūdu veidi**	Gramatikas kļūdu veidi**	Ortogrāfijas kļūdu veidi**
• Vārda nozīmes neizpratne/ neatbilstošas nozīmes vārds. • Neatbilstošs tās pašas vārdšķiras vārds. • Kalkēts vārds. • Vārds svešvalodā. • Liekvārdība, vienas saknes vārdu pārmērīgs atkārtojums. • Valodas stilam neatbilstošs vārds. • Neloģiski izteikumi, saturiski neloģisks teikums.	• Neprecīzi piedēkļi/priedēkļi. • Salīdzinājuma formu nepareizs lietojums. • Nenoteiktās/noteiktās galotnes nepareizs lietojums. • Neprecīzs locījums/skaitlis/dzimte. • Darbības vārda formu neprecīzs lietojums. • Vārdu formveidošanas kļūdas. • Kļūdas prievārdu, saikļu lietošanā (ka/kad; jeb). • Nepamatota personas un laiku maiņa. • Nepamatoti izlaists vārds teikumā. • Nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi, kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē. • Nepilnīgi, nepabeigti teikumi, neloģiska vārdu secība teikumā.	• Nav ievērota latviešu valodas vārdu pareizrakstība (īso un garo patskaņu, divskaņu pareizrakstība vārdos un vārdformās, pareizs līdzskaņu lietojums vārdu saknē, galotnē un vārdformās, priedēkļu un piedēkļu lietojums vārdos un vārdformās, diakritiskās zīmes trūkums). • Nav ievēroti literārās valodas vēsturisko miju nosacījumi. • Kopā/ šķirti rakstāmi vārdi. • Lielo sākumburtu lietošana saliktajos nosaukumos, īpašvārdu rakstība. • Svešvārdu pareizrakstība, cittautu īpašvārdu atveide. • Vārdu saīsināšana. • Vārdu dalīšana pārņemšanai jaunā rindā. • Neuzmanības kļūdas (izlaisti/lieki/pārstatīti burti, trūkst galotnes utt.). • Latviešu valodas alfabētam neatbilstošu burtu lietojums.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

3. daļa. Runa un saziņa

Eksāmena mutvārdu daļā skolēns izsaka viedokli (3-5 minūtes) par noteiktu izlozētu tekstu, kas dots eksāmena mutvārdu daļas biļetē. Viedokli skolēns sagatavo, izmantojot 3 jautājumus/uzdevumus, kas doti katrā biļetē un atbild uz intervētāja uzdotajiem 2 jautājumiem, kas pieejami mutvārdu daļas materiālos. Skolēns 20 minūtes individuāli gatavojas izteikties par tekstu un dotajiem jautājumiem/uzdevumiem izlozētajā biļetē. Skolēns var veikt pierakstus savām vajadzībām gan teksta lapā, gan uzmetuma lapā. Pasvītījumus un citas nepieciešamās piezīmes tekstu lapā skolēns drīkst veikt arī ar krāsu zīmuliem vai flomāsteriem.

8

Latviešu valoda (optimālais mācību satura apguves līmenis) Centralizētā eksāmena programma 2025./2026.m.g.

3.daļas norisei katrai eksāmena mutvārdu daļas norises dienai sagatavots atšķirīgs biļešu komplekts. 1. dienai – 1.-12.biļete, 2.dienai – 13.-24.biļete un 3.dienai – 25.-36.biļete. Katras dienas komplektā ietilpst seši daiļliteratūras teksti un seši dažādu funkcionālo stilu un žanru teksti (kopā 12 teksti) un mutvārdu daļas intervētājam paredzētie jautājumi.

Tekstu apjoms ir 400 – 500 vārdi.

Daiļliteratūras teksti ir no dažādu laiku un dažādu žanru daiļliteratūras.

Citu funkcionālo stilu un žanru teksti prezentē stilu funkcionālo daudzveidību, piemēram, zinātniska stila teksts (zinātnisks raksts, zinātniska recenzija, literatūras apskats, monogrāfija u.c.) vai publicistiska stila teksts (intervija, publikācija, viedokļa raksts, notikumu apskats u.c.).

Visu funkcionālo stilu piemēri nav pārstāvēti.

1. un 2. daļas salīdzinājums latviešu valoda optimālais līmenis un augstākais līmenis

OL 1.daļa	AL 1.daļa	OL 2.daļa	AL 2.daļa
Teksta satura un valodas līdzekļu analīze	Zināšanas un teksta izpratne (Saturā integrēta sasaiste ar latviešu literatūras materiālu izmantošanu un analīzi; dažos uzdevumu nosacījumos ir iekļauti jautājumi, kas vidējās izglītības posmā tiek apgūti starpdisciplināri un <u>apliecina skolēna kultūras pieredzi</u>)	Tekstveide pārspriedums/argumentētā eseja	Tekstveide – tekstu salīdzināšana un analīze, ietverot obligātos satura komponentus
34 punkti/34% darba īpatsvara	20 punkti/25% darba īpatsvara	46 punkti/46% darba īpatsvara	60 punkti/75% darba īpatsvara
Viens teksts	Divi teksti	Jāveido viens teksts atbilstoši izvēlētajam žanram	Jāsalīdzina un jāanalizē divi teksti
Teksta apjoms 400 – 800 vārdu	Katra teksta apjoms 400 – 800 vārdu	Veidojamā teksta apjoms 300 – 350 vārdu	Veidojamā teksta apjoms 500 – 600 vārdu
Izpildes laiks – 80 minūtes	Izpildes laiks - 70 minūtes	Izpildes laiks – 120 minūtes	Izpildes laiks - 180 minūtes
Strukturēti 7 – 9 uzdevumi (izraksta, formulē, pamato, skaidro, veido noteiktas konstrukcijas teikumus, demonstrē viedokļa izpratni un argumentāciju, raksturo morfoloģiskos, leksiskos un gramatiskos valodas līdzekļus u.tml.)	20 uzdevumi (atbilžu izvēle, 4 atbilžu varianti – lit. darba fragmenta struktūra, kompozīcija, val. līdzekļu organizācija, stilistisko un emocionāli ekspresīvo valodas vienību lietojuma un autora individualitātes izpausmju tekstā izvērtējums un skaidrojums u.c.) N.B. Nav pielīdzināms svešvalodu lasīšanas prasmes testiem!!!	Argumentu izstrādei ir iespējams izmantot/neizmantot 1. daļā analizēto tekstu un/vai šim nolūkam piedāvāto 2.tekstu	Jāveic 1.daļā pētīto tekstu salīdzināšana un analīze, ietverot obligātos satura komponentus noteiktajā secībā

Eksāmens latviešu valodā un literatūrā augstākajā mācību satura apgūves līmenī

Seminārs

2026. gada 20. janvārī

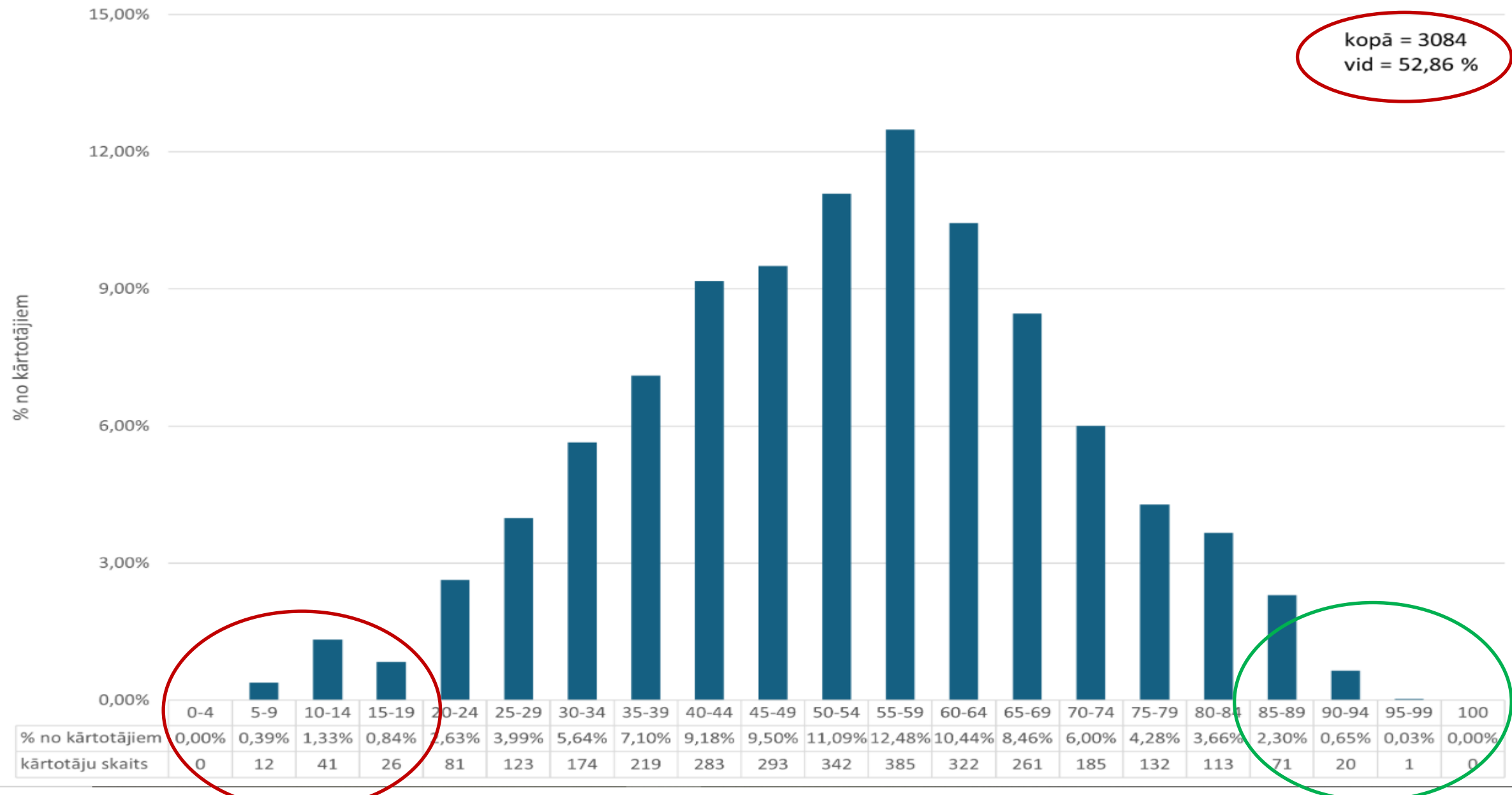
Valsts izglītības
attīstības aģentūra

11.20-11.25 	Eksāmena vadītājs • aicina skolēnus ienākt eksāmena telpā; • izdala skolēniem eksāmena 2. daļas atbilžu lapas, darba materiāla lapas; • uzaicina 2. daļas atbilžu lapās ierakstīt skolēna koda numuru visās tam paredzētajās vietās; • atgādina, ka tiks vērtēti tikai ieraksti atbilžu lapā; • atgādina, ka pēc eksāmena 2. daļas atbilžu lapas tiks nosūtītas uz VIAA, kur tās tiks skenētas un sagatavotas vērtēšanai tiešsaistē, tāpēc ieraksti atbilžu lapās jāveic ar pildspalvu, kuras serdenis vai tinte ir neizdzēšamā tumši zilā vai melnā krāsā; • atgādina, ka 2. daļas uzdevuma satura izpildē ir jāizmanto tekstu lapa ("1. un 2. daļa") un <u>ir iespēja izmantot 1. daļas darba lapu</u>; šajās lapās drīkst veikt pierakstus, pasvītrojumus vai citas piezīmes, izmantojot krāsu zīmuļus vai flomāsterus, ja tas ir nepieciešams; • atgādina, ka ir jāsaskaita vārdi uzrakstītajā tekstā, vārdu skaits jāieraksta tam paredzētajā vietā 2.daļas atbilžu lapā.
11.25–14.25 (180 min)	Skolēni veic eksāmena 2.daļu. Eksāmena vadītājs • <u>vps.gov.lv</u> elektroniski aizpilda izglītojamo kodu sarakstu – atzīmē skolēnu piedalīšanos eksāmena 2. daļā. Uzmetumus skolēni veic darba materiāla lapā. Tā uz VIAA nav jāsūta un ieraksti tajā netiks vērtēti.

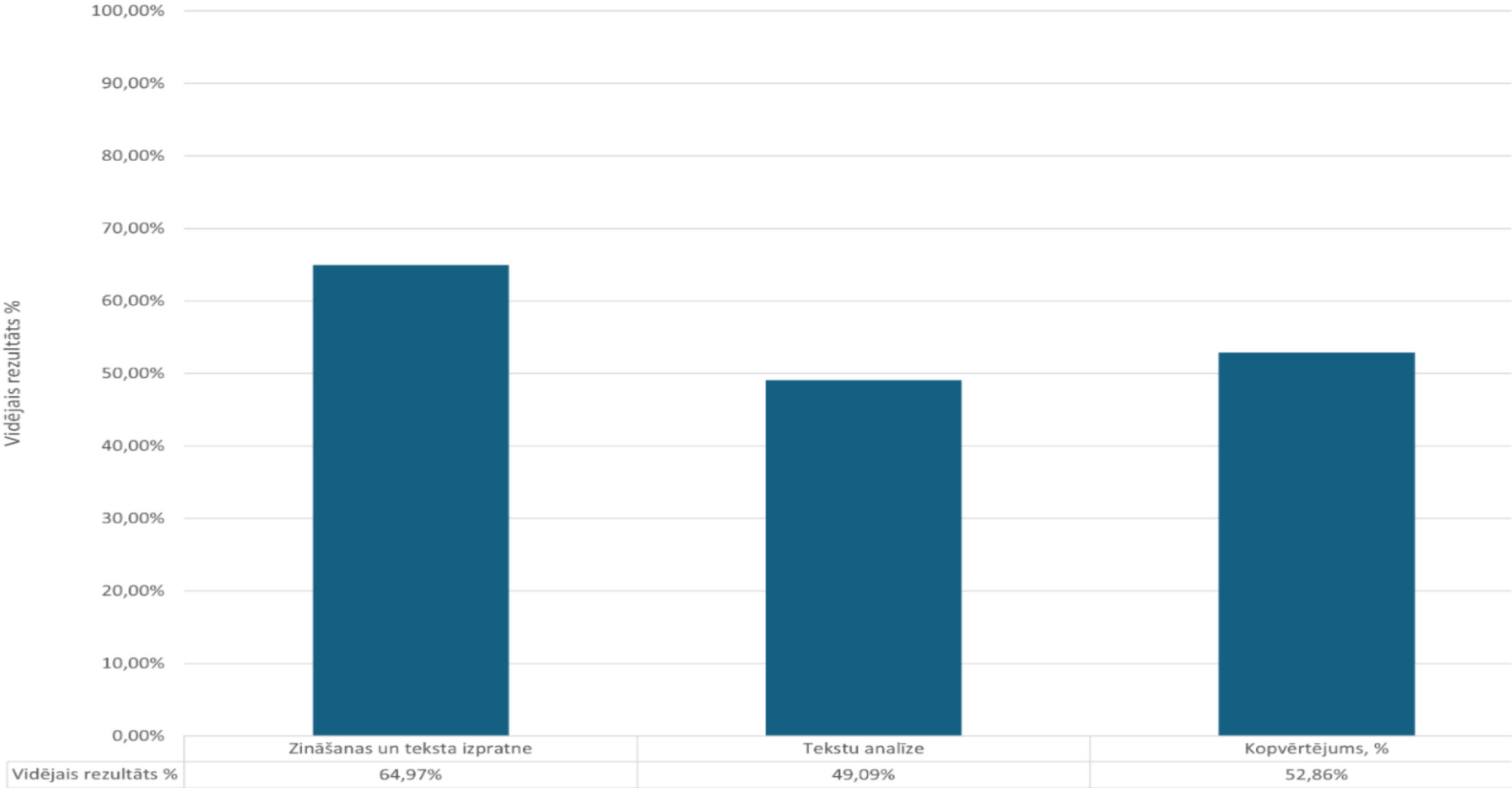
Eksāmens latviešu valodā un literatūrā (augstākais mācību satura apguves līmenis)

Kopvērtējums %

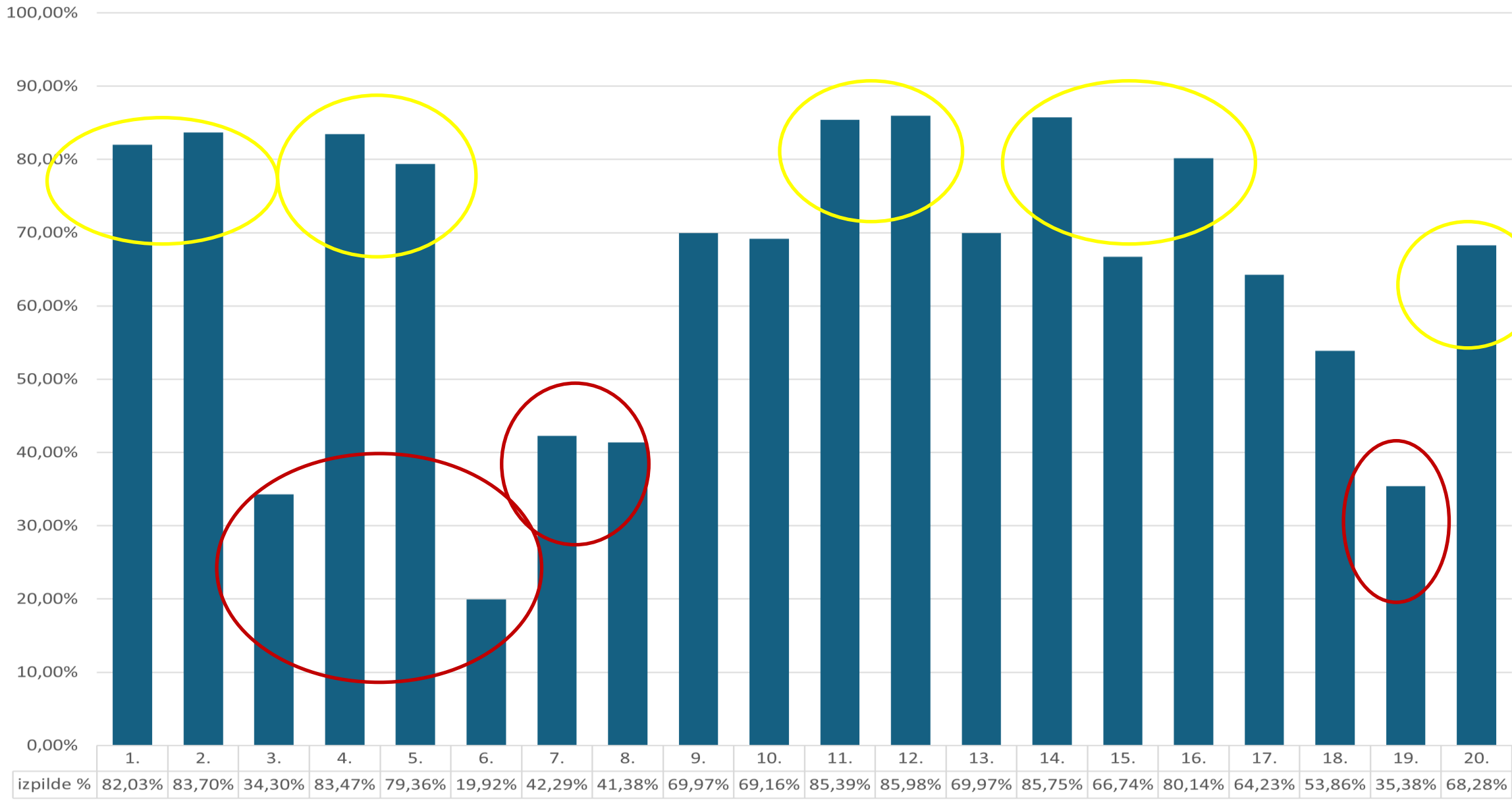
2024./2025. m.g.

Eksāmens latviešu valodā un literatūrā (augstākais mācību satura apguves līmenis)
Daļu salīdzinājums
2024./2025. m.g.

Eksāmens latviešu valodā un literatūrā (augstākais mācību satura apguves līmenis)
2024./2025. m.g.
Zināšanas un teksta izpratne

3. uzdevums

1. tekstā minētas vairākas tā laika kultūrzīmes – izdevums „Pēterburgas Avīzes”, Raiņa dzejoļu krājums „Tālas noskaņas zilā vakarā”, A. Niedras alegoriskā pasaka „Zemnieka dēls”. Kuru laika posmu raksturo šie fakti?

- A. 19. gs. 50., 60. gadi.
- B. 19. gs. 70., 80. gadi.
- C. 20. gs. 1. desmitgade.
- D. 20. gs. 2. desmitgade.

6. uzdevums

Kuri 1. tekstā minētie jēdzieni atbilst žanra terminiem literatūrzinātnē?

- A. Stāsts, recenzija.
- B. Poēma, proza.
- C. Proza, vēstule.
- D. Stāsts, poēma.

19. uzdevums

Kurš skaidrojums pamato pēdiņu lietojumu izceltajā vārdu savienojumā „Teksta kopumā reālistisko ievirzi ik pēc laika pāršķeļ nedaudz psihodēliskas epizodes, kurās saskatām gan topošā „pasaku ķēniņa” nevaldāmo iztēli, gan savādo, priekšnojautu pilno laiku, kurā mainās pasaules kārtība.”?

- A. Pēdiņas norāda vārdu savienojumu, kas lietots pārnestā nozīmē.
- B. Pēdiņas norāda uz vārdu savienojuma lietojumu cildinājuma nozīmē.
- C. Pēdiņas norāda uz vārdu savienojuma lietojumu ironiskā nozīmē.

7. uzdevums

Kur 1. tekstā vērojamas lietišķā rakstu valodas funkcionālā stila pazīmes?

- A. Raiņa dzejas rindās.
- B. Vēstules fragmentā Lizetei.
- C. Galvenā tēla iekšējā monologa atveidē.
- D. A. Niedras alegoriskās pasakas „Zemnieka dēls” motīva analizē.

8. uzdevums

Kura sintaktiskā konstrukcija 1. teksta teikumā „Kad jaunais varonis sapošas ceļā (jo došanās ceļā ir vienīgais varonim piemērotais liktenis), dieviete Laima tam deva līdzīgs trīs pavedienus ar iesietiem mezgliem.” atdalīta ar iekavām?

- A. Savrupinājums.
- B. Paskaidrojošo vārdu grupa.
- C. Iesprausts teikums.

1. uzdevums

Kurš temata formulējums atbilst 1. tekstam?

- A. Kārļa Skalbes pētījumi literatūras vēsturē.
- B. Kārļa Skalbes radošais process – no idejas līdz tās realizācijai.
- C. Raiņa dzejoļu krājuma „Tālas noskaņas zilā vakarā” ietekme uz Kārli Skalbi.

2. uzdevums

Kurš formulējums raksturo galvenā varoņa radošo procesu 1. tekstā?

- A. Iedvesmas trūkums negatīvo pagātnes atmiņu dēļ.
- B. Skarbie laika un sadzīves apstākļi.
- C. Jūtu un sajūtu rosināta iedvesma.

4. uzdevums

1. tekstā vēstījums ir 1. personā. Kurš pamatojums raksturo šāda vēstījuma izmantojuma mērķi?

- A. Tā tiek norādīts uz iespēju pārbaudīt faktus un aprakstīt notikumus.
- B. Tā ir romāna žanra galvenā pazīme – vēstījums tikai 1. personā.
- C. Tā tiek piešķirta lielāka ticamība, līdzība tam, kas noticis K. Skalbes dzīvē. Šāds vēstījums ir gan subjektīvāks, gan intīmāks.

5. uzdevums

Kurā no teikumiem izpaužas romāna varoņa jūtu sakāpinātība?

- A. Lizetes vēstules un aploksnes glabāju galdā.
- B. Atvilktnē glabājās maza daļiņa Lizetes pasaules un tātad arī pašas Lizetes.
- C. Noāķēju lapas no naglām un pārlasīju.

11. uzdevums

Kurš formulējums raksturo 2. teksta autores mērķi?

- A. Kritiski aplūkot un vērtēt literāru darbu, aktualizējot K. Skalbi kā sava ceļa meklētāju.
- B. Norādīt uz būtiskiem trūkumiem romānā, atspoguļojot K. Skalbes politisko pārliecību.
- C. Uzsvērt interesantāko un aizraujošāko, balstoties uz pieredzi.

12. uzdevums

Kurš formulējums 2. tekstā atklāj K. Skalbes dzīves un daiļrades interpretējumu S. Kuzmina romānā?

- A. K. Skalbe – izcils lirīķis.
- B. K. Skalbe – ideālists un sava ceļa meklētājs.
- C. K. Skalbe – literāro pasaku autors.

14. uzdevums

2. tekstā B. Simsone skaidro S. Kuzmina romāna māksliniecisko ievirzi. Kurš izteikums to raksturo?

A. Reālistiska un nedaudz psihodēliska.

B. Precīza un savijājoša.

C. Racionāla un loģiska.

16. uzdevums

2. tekstā ir lasāma S. Kuzmina atziņa, ka romānam bijusi nepieciešama īpatnēja uzbūve – strukturālā neviendabība. Kurš formulējums raksturo romāna „Skaistums un nemiers” uzbūvi?

A. Ļoti neparastam laikam atbilstoši hronoloģiskie pārlēcieni.

B. Sižetiski ne vienmēr loģiski saistītās līnijas, vairākkārtēja skatpunktu maiņa un hronoloģiskie pārlēcieni.

C. Viens skatpunkts, kas caurvij un sasaista visus attēlotos notikumus.

20. uzdevums

Kurš mākslinieciskās izteiksmes līdzeklis lietots 2. teksta vārdu savienojumā „spožs talants”?

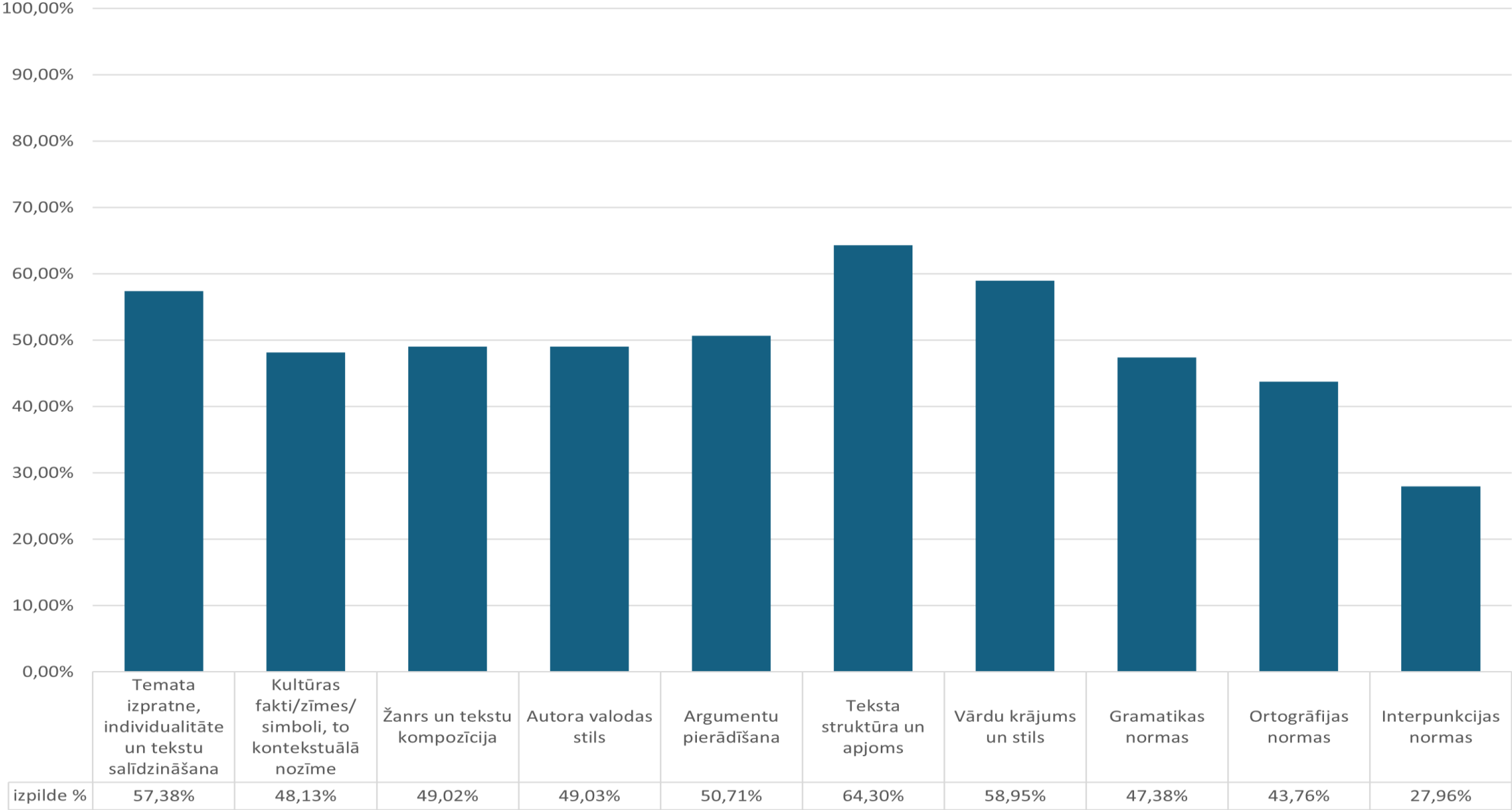
A. Alūzija.

B. Personifikācija.

C. Hiperbola.

D. Epitets.

Eksāmens latviešu valodā un literatūrā (augstākais mācību satura apguves līmenis)
2024./2025. m.g.
Tekstu analīze

Pozitīvi vērtējama ir salīdzinošās analīzes struktūras precizēšana, un tas nav tikai labotājiem par labu, tas ir vērtīgi un derīgi arī skolēniem.

3. vērtējuma, apelāciju vērtētāju, standartizētāju atziņas

Raksti tekstu analīzi (apjoms 500–600 vārdu), ievērojot tekstveides principus!

Salīdzini abus tekstus, ietverot noteiktos satura komponentus turpmāk norādītajā secībā! (60 punkti)

Satura komponenti:

- temats un problemātika;
- kultūras fakti/zīmes/simboli, to kontekstuālā nozīme un sasaiste ar citiem kultūras faktiem;
- tekstu žanrs un kompozīcija;
- autora valodas stils analizējamajos tekstos.

Sākums > Darbības virzieni > Valsts pārbaudes darbi

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu
un deju svētki

Valsts valodas prasmes pārbaude

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesešu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Eurydice

Valsts pārbaudes darbi

 Atskaņot tekstu

Publicēts: 28.02.2025.

Atjaunināts: 07.06.2025.

Aktuālā informācija

[Skatīt vairāk →](#)

Ieteikumi centralizēto eksāmenu kārtotājiem 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbi 2024./2025. mācību gadā

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts pārbaudes darbu uzdevumi

[Skatīt vairāk →](#)

Norises darbību laiki

[Skatīt vairāk →](#)

Biežāk uzdotie jautājumi par valsts pārbaudes darbiem

[Skatīt vairāk →](#)

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

2. daļa. Tekstu analīze

Satura komponenti:

- temats un problemātika;
- kultūras fakti/zīmes/simboli, to kontekstuālā nozīme un sasaiste ar citiem kultūras faktiem;
- tekstu žanrs un kompozīcija;
- autora valodas stils analizējamajos tekstos.

Satura komponenti	Romāns	Recenzija
Temats un problemātika	Kārļa Skalbes radošais process – no idejas līdz tās realizācijai; jūtu un sajūtu rosināta iedvesma. K. Skalbe – ideālists un sava ceļa meklētājs. Ilgas pēc Lizetes un pasaules plašuma, radošās mokas, daba kā konteksts (paralēle) radošajā procesā...	Kritiski aplūkots un vērtēts literārs darbs, aktualizējot K. Skalbi kā sava ceļa meklētāju; stāsts mazāk par personību, vairāk par laiku, kad jūk netaisnā struktūra, veidojas vēl netaisnāks haoss, līdzās ģēnijiem rodas arī monstri, laiks, kurā tiek radītas ne tikai vērtības, bet arī laiks, kurā kauj un nokauj (kāvi = kaut; nokaut)... Laiks, kurā noris revolucionāras pārmaiņas cilvēkā un sabiedrībā.
Kultūras fakti/zīmes/simboli, to kontekstuālā nozīme un sasaiste ar citiem kultūras faktiem	Laika kultūrzīmes – izdevums „Pēterburgas Avīzes”, Raiņa dzejoļu krājums „Tālas noskaņas zilā vakarā”, A. Niedras alegoriskā pasaka „Zemnieka dēls”. 20. gs. 1. desmitgade. Lizete, Rainis, Raiņa dzejas rindas, Blaumanis. Ērgļi. Folkloras motīvs un simboli (mezgli, dieviete Laima); kosmos, dzirksteles, putenis, caurvējš, gaismas šķidrums...	Š. Pero pasakas, K. Skalbes pasaku tēli (Pelnrušķīte, Bendes meitiņa, Kaķītis, Māte); K. Skalbes pasaka „Kā es braucu Ziemeļmeitas lūkoties”; Miera un Pieticības mala; sērija <i>Es esmu...</i> ; publicistikas izdevums „Kāvi”; Rūdolfs Blaumanis; Ziemeļmeita; ziemeļblāzmas jeb kāvu simbolika; pasaku ķēniņš; ģēniji un monstri...
Tekstu žanrs un kompozīcija	Romāna fragments, daiļliteratūras valodas stils. Fragments atklāj romāna epizodi, kurā raksturots rakstnieka K. Skalbes radošais process, radot pasaku par Ziemeļmeitas meklētāju jeb, kā fragmentā teikts, „poēmu „Pie jūras”, tikai šoreiz prozas formā”. Fragments dalīts vairākās nelielās rindkopās, kurās mijas reālā darbība ar atmiņām un iekšējo monologu (apziņas plūsma), sižets nav hronoloģiskā secībā. Viss fragments rakstīts no 1. personas viedokļa.	Recenzija, publicistikas valodas stils. Publicēts laikrakstā „Diena”, literatūrkritiķe Bārbala Simsone vērtē 2023.gadā iznākušo romānu par K. Skalbi. Recenzijai ir trīs daļas. Ievaddaļā autore raksturo savu pirmo saskarsmi ar K. Skalbes pasakām (<i>neizdzēšams nospiedums, cita pieredze, smeldze, pasaules neizprotamība, nepieciešamība līdzjust</i>), kā arī piesaka recenzējamo darbu (Svens Kuzmins, romāns „Skaistums un nemiers, sērija „Es esmu”, cits skatpunkts)

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena
1. jūnijs	2. jūnijs	3. jūnijs	4. jūnijs	5. jūnijs
Matemātika V/O/A r. CE		Latviešu val. O r., m. CE Latviešu val. A r. CE	Latviešu val. O m. CE	Latviešu val. O m. CE
8. jūnijs	9. jūnijs	10. jūnijs	11. jūnijs	12. jūnijs
Kultūra un māksla r. CE	Latviešu valoda 9. kl. r., m. CE ppt	Programmēšana r. CE	Matemātika 9.kl. r. CE ppt	Ģeogrāfija r. CE <i>9. klasei pēdējā skolas diena</i>
15. jūnijs	16. jūnijs	17. jūnijs	18. jūnijs	19. jūnijs
Dabaszinības V CE ppt	Latviešu val. A/O CE ppt	Ķīmija A/O CE ppt	Svešvaloda A/O CE ppt	Sociālās zinātnes CE ppt <i>12. klasei pēdējā skolas diena</i>
22. jūnijs	23. jūnijs	24. jūnijs	25. jūnijs	26. jūnijs
Brīvdiena	Jāņi	Līgo	Bioloģija A/O CE ppt	Matemātika V/O/A CE ppt Sertifikāti 9. klase
29. jūnijs	30. jūnijs	1. jūlijs	2. jūlijs	3. jūlijs
Vēsture CE ppt	Programmēšana CE ppt	Kultūra un māksla CE ppt	Fizika A/O CE ppt	Dizains un tehnoloģijas ppt Sertifikāti 12. klase
6. jūlijs	7. jūlijs	8. jūlijs	9. jūlijs	10. jūlijs
Ģeogrāfija CE ppt	Svešvaloda 2. diena CE ppt			Sertifikāti PPT 17.07.

CE – vidusskola pamattermiņš

CE (ppt) – vidusskola papildtermiņš

V/O/A – vispārīgais/ optimālais/ augstākais līmenis

r.,m – rakstu/mutvārdu daļa

CE/MD – 9. klase pamattermiņš

CE/MD (ppt) – 9. klase papildtermiņš

MD – no 2. līdz 8. klasei

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Latviešu valoda un literatūra (augstākais mācību satura apguves līmenis)

Centralizētā eksāmena programma

2025./2026.m.g.

Latviešu valoda un literatūra

Augstākais mācību satura apguves līmenis

Centralizētā eksāmena programma

Saturs

1. Centralizētā eksāmena mērķis un adresāts	1
2. Vērtēšanas saturs	1
2.1. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa	2
2.2. Satura modulis	4
2.3. Izzaigšanas darbības līmenis	5
3. Eksāmena darba uzbūve	5
4. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	7
5. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	7
6. Palīg līdzekļi, kurus atļauts izmantot eksāmena laikā	8
Pielikumi	9
1. pielikums 2. daļa (tekstveide) Tekstu analīze	9

3. Eksāmena darba uzbūve

Eksāmenam ir divas daļas:

1. daļa – zināšanas un teksta izpratne (rakstos),
2. daļa – tekstu analīze (rakstos).

2.tabula. Eksāmena daļās iegūstamais punktu skaits un īpatsvars

Daļa	Uzdevumu skaits	Maksimālais punktu skaits	Daļas īpatsvars (%)	Izpildes laiks (min)
1. daļa. Zināšanas un teksta izpratne	20	20	25	70*
2. daļa. Tekstu analīze	1	40x1,5=60	75	180
Kopā	21	80	100	240

* 60 minūtes testa veikšanai un 10 minūtes atbilžu lapas aizpildīšanai

Eksāmena 1. daļā skolēniem tiek piedāvāts viens tekstu fragmentu komplekts. 1. daļas sākumā katrs skolēns saņem tekstu fragmentu komplektu, kas ir izdrukāts uz A3 formāta lapas. Skolēnam tiek dots laiks iepazīties ar tekstu saturu un izpildīt 20 daudzizvēļu uzdevumus par piedāvātajiem tekstu fragmentiem un ar to saturu saistītu kontekstu. Daudzizvēļu uzdevumiem ir sagatavoti 4 atbilžu varianti, un skolēns atbilstoši katra uzdevuma nosacījumiem izvēlas, viņaprāt, pareizo atbildi. Katram uzdevumam ir tikai viena pareiza atbilde, par katru pareizu atbildi skolēns iegūst 1 punktu. Skolēns 60 minūtes strādā 1. daļas darba lapā un tekstu lapā, kurā drīkst veikt pierakstus vai pasvītrojuma u. c. piezīmes, ja tas ir nepieciešams.

1. daļas uzdevumos tiek iekļauti jautājumi par:

- tekstu fragmentos ietvertajiem latviešu valodas paveidiem un funkcionālajiem stiliem, tiem raksturīgajām pazīmēm un tipiskajiem izteiksmes līdzekļiem, kā arī to mijiedarbību un izpausmi tekstā;
- nozīmīgiem kultūras faktiem, laika un kultūras zīmēm un simboliem, kas ir gan minēti tekstu fragmentos, gan apliecina skolēna kultūras pieredzi un raksturo dažādus kultūrvēsturiskos periodus un reģionus;
- sabiedrībā aktuāliem diskursiem – teksta fragmentos pieteiktās tēmas izpratni, aktualitāti un problēmām;
- teksta nolūku un iedarbīgumu, kā arī teksta struktūru un kompozīciju, žanriskajām īpatnībām;
- valodas līdzekļiem, kas raksturīgi autora individuālajam stilam.

Uzdevumu īpatsvars nav noteikts, tas ir atkarīgs no piedāvāto tekstu satura. 1. daļas uzdevumos pēc iespējas ir pārstāvēti visi iepriekš uzskaitītie satura vienumi vismaz vienā jautājumā.

simbols

simbols vīriešu dzimtes 1. deklinācijas lietvārds Locīšana

Lietojuma biežums

simb. saīsinājums

1. Zīme, arī zīmju kopums (piemēram, attēls, ornamenti, priekšmets, krāsu salikums, mākslas tēls, skaņdarbs), kas nosacīti atspoguļo ideju, parādību sabiedrībā vai dabā u. tml.

► Saistītās nozīmes

1.1. Zīme, ko izmanto kādā zinātnes vai tehnikas nozarē jēdzienu, lielumu, darbību, to attiecību apzīmēšanai.

► Stabili vārdu savienojumi *Vadības simbols.*

1.2. joma: mitoloģija Priekšmets, attēls vai zīme, kas norāda uz kādu no Svētuma vai Absolūtā aspektiem.

1.3. Rakstzīme, ko izmanto datu grafiskai izteikšanai vai kodēšanai datorā.

2. Māksliniecisks tēls, ar kuru izteikta kāda ideja.

AVOTI: LLVV, LV06, MLVV

Latviešu valoda un literatūra (augstākais mācību satura apguves līmenis)

Centralizētā eksāmena programma

2025./2026.m.g.

2. daļa. Tekstu analīze

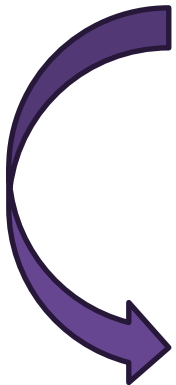
Skolēns salīdzina divus tekstus un raksta tekstu analīzi (apjoms – 500–600 vārdu). Tekstus skolēns ir iepazinis, pildot eksāmena 1. daļas uzdevumus.

Skolēnam ir pieejama tekstu lapa ar, iespējams, jau veiktiem pasvītrojumiem un/vai citiem izcēlumiem 1. daļas izpildes laikā un 1.daļas darba lapa, kurā skolēns veicis atbilžu izvēli piedāvātajos 20 uzdevumos, darba materiāla jeb uzmetuma lapa un 2. daļas tīrraksta lapa.

Analīzes tekstu var stilistiski un žanriski variēt, tomēr analīzes tekstam ir jābūt rakstītam literārajā valodā.

Rakstot tekstu analīzi, ir jāievēro tekstveides principi un tajā ir jāiekļauj noteiktie satura komponenti šādā secībā:

- tekstu saturs (temats, problēma, aktualitāte);
- kultūras konteksts (laika un kultūras zīmes, simboli);
- žanrs un teksta fragmenta kompozīcija;
- tekstu autoru valodas stila iezīmes analizējamajos tekstos.

Pielikumi

1. pielikums 2. daļa (tekstveide) Tekstu analīze

Vērtēšanas kritēriji (40 punkti; iegūtajai punktu summai tiek piemērots koeficients, maksimālais punktu skaits 60 punkti)

1. Zināšanas un izpratne

Vērtēšanas kritērijs	Punkti			
1.1. Tekstu satura izpratne (temats, problēma, aktualitāte), tekstu salīdzināšana*	1 punkts Tekstu saturs nav izprasts vai izprasts virspusēji. Teksti analizēti atsevišķi.	2 punkti Tekstu saturs ir sašaurināts vai paplašināts. Teksti ir salīdzināti, nosauktas kopīgās vai atšķirīgās tekstu pazīmes.	3 punkti Tekstu saturs ir pietiekami raksturots. Teksti ir salīdzināti, raksturotas kopīgās un atšķirīgās tekstu pazīmes.	4 punkti Tekstu saturs ir izvērsti raksturots. Teksti ir salīdzināti, raksturotas un analizētas galvenās kopīgās un atšķirīgās tekstu pazīmes.
1.2. Kultūras konteksts (laika un kultūras zīmes, simboli)*	1 punkts Kultūras konteksts izprasts virspusēji. Nosaukts viens kultūras konteksta piemērs.	2 punkti Minēti atsevišķi kultūras konteksta piemēri.	3 punkti Nozīmīgākie kultūras konteksta piemēri ir nosaukti un raksturoti.	4 punkti Kultūras konteksta piemēri ir analizēti un novērtēti to nozīme teksta satura atklāsmē.
1.3. Žanrs un teksta fragmenta kompozīcija*	1 punkts Žanrs un vismaz viens kompozīcijas elements ir nosaukts.	2 punkti Žanrs ir nosaukts, minēti atsevišķi kompozīcijas elementi.	3 punkti Žanrs ir nosaukts un minētas galvenās pazīmes, tekstu kompozīcija ir raksturota.	4 punkti Žanrs ir nosaukts un raksturots, tekstu kompozīcija ir analizēta un novērtēta tās nozīme teksta satura atklāsmē.

1.4. Autoru valodas stila iezīmes* (analīzei piedāvātajos tekstos/to fragmentos)	1 punkts Ir nosaukti izteiksmes līdzekļi, nav piemēri.	2 punkti Ir nosaukti izteiksmes līdzekļi, neprecīzi piemēri.	3 punkti Izteiksmes līdzekļi raksturoti ar precīziem piemēriem.	4 punkti Izteiksmes līdzekļi raksturoti ar precīziem piemēriem un novērtēta to nozīme teksta satura atklāsmē.
--	--	--	---	---

2. Argumentēšana

2.1. Argumentu (apgalvojums, pierādījums, secinājums) izvērsums*	1 punkts Argumenti pārsvarā balstīti uz neprecīziem faktiem, nav pamatojuma.	2 punkti Argumenti balstīti uz vispārīgiem faktiem, daļēji pamatoti.	3 punkti Argumenti balstīti precīzos faktos un ir pamatoti.	4 punkti Argumenti balstīti mērķtiecīgi izvēlētos un precīzos faktos, tie ir pārliecinoši pamatoti.
---	--	--	---	---

3. Tekstveide

3.1. Teksta struktūra un apjoms <i>Ja teksta apjoms ir mazāks par 250 vārdiem, darbs netiek vērtēts</i>	1 punkts Teksta struktūra nav ievērota, daļījums rindkopās neprecīzs un nepārdomāts un/vai teksta apjoms ir 250 – 300 vārdu (kritērijos <i>gramatikas, ortogrāfijas un interpunkcijas normas</i> kļūdu skaitu reizina ar 2).	2 punkti Teksta struktūra ievērota daļēji, daļījums rindkopās ir nepilnīgs – kāda rindkopa ir pārāk īsa vai pārāk izvērsta. Teksts daļēji atbilst prasītajam apjomam.	3 punkti Teksta struktūra ir loģiska, teksta daļas ir daļēji tematiski saistītas; ir ievērots daļījums rindkopās un teksta apjoms.	4 punkti Teksta struktūra ir loģiska, teksta daļas ir tematiski un mērķtiecīgi saistītas; ir ievērots daļījums rindkopās un teksta apjoms. <i>Pārsniegts apjoms neietekmē vērtējumu.</i>
---	--	---	--	---

4. Valodas kvalitāte

4.1. Vārdu krājums un stils*	1 punkts Vārdu krājums apgrūtinā teksta uztveri. Jomas termini nav lietoti.	2 punkti Vārdu krājumā ir vērojamas atsevišķas vārdu izvēles neprecizitātes, tās neapgrūtinā teksta uztveri. Jomas termini nav precīzi.	3 punkti Vārdu krājums ir pietiekams, ir ievērots vienots stils; izteiksmes līdzekļi ir stilistiski iederīgi. Jomas termini ir precīzi.	4 punkti Vārdu krājums ir funkcionāli un semantiski precīzs, izteiksmes līdzekļi ir mērķtiecīgi un iedarbīgi. Jomas termini ir precīzi.
-------------------------------------	---	---	---	---

Latviešu valoda un literatūra (augstākais mācību satura apguves līmenis)

Centralizētā eksāmena programma

2025./2026.m.g.

4.2. Gramatikas normas 11** un vairāk kļūdu – 0 punktu	1 punkts 7-10** kļūdas.	2 punkti 4-6 kļūdas.	3 punkti 1-3 kļūdas.	4 punkti Ievēroti vārdu veidošanas, vārdu formu, teikumu veidošanas, daļu attiecsmju nosacījumi. Nav kļūdu.
4.3. Ortogrāfijas normas 11** un vairāk kļūdu – 0 punktu	1 punkts 7-10** kļūdas.	2 punkti 4–6 kļūdas.	3 punkti 1–3 kļūdas.	4 punkti Nav kļūdu.
4.4. Interpunkcijas normas 11** un vairāk kļūdu – 0 punktu	1 punkts 7-10** kļūdas	2 punkti 4-6 kļūdas.	3 punkti 1-3 kļūdas.	4 punkti Nav kļūdu.

Atbildi nevērtē, ja

- uzdevums nav izpildīts (analizēts tikai viens teksts; ir pārstāstīts teksta(-u) saturs; nav ievēroti tekstveides principi; **teksta apjoms līdz 250 vārdiem**);
- darbs nav salasāms;
- darbā vērojamas plaģiāta pazīmes;
- darbā ir lasāmi cilvēka cieņu aizskaroši izteikumi.

***0 punktu**, ja konkrētais kritērijs nav novērtējams.

Vārdu krājuma un stila, gramatikas un ortogrāfijas kļūdu veidi (tabula pielikumā).

3. vērtējuma, apelāciju vērtētāju, standartizētāju atziņas

Padziļinātā eksāmena saturs nedrīkst būt atvieglots, jo absurdā situācija ar nespēju vai bailēm kārtot matemātiku nedrīkst tapt risināta uz latviešu valodas rēķina.

Secinājums no pieredzētā vērtēšanā – lielākajai daļai skolēnu vispār nebija šis eksāmens jākārto, jo viņi nedz spēj, nedz saprot, nedz prot elementāri valodu lietot, par tekstu salīdzināšanas smalkumiem pat nerunājot.

Iespējams, ir jādomā par kādiem papildu apgrūtinājumiem, lai pieteiktos eksāmenam priekšmetā, kuru neesi skolā mācījies.

3. vērtējuma, apelāciju vērtētāju, standartizētāju atziņas

Ieteikums izvirzīt papildu kritēriju labotāju izvēlei.

Tā kā šajā eksāmenā salīdzinoši nav daudz kārtotāju, tad darbus spētu izlabot arī ierobežots skaits skolotāju.

Kritērijs ļoti precīzs – cilvēkam, kurš labo augstākā līmeņa darbus, ir arī šāds kurss skolā jā māca.

Ja skolotājs nekad nevienam nav mēģinājis mācīt padziļināto kursu, viņš nespēj reāli iedomāties, ko skolēns spēj. Un tad parādās galējības – tiek iesniegts viss, kas pagadās, vai ir grūtības novērtēt neparastu, dziļu, bet pamatotu oriģinalitāti.

Domājot par AL darba saturu turpmāk

- *Ja tiks plānotas izmaiņas darba saturā, **mācību gada**, uz kuru attieksies šīs izmaiņas, **sākumā** tiks publicēta eksāmena darba programma, darba paraugs un vērtēšanas kritēriji.*
- *Runa varētu būt par **divu daiļliteratūras** tekstu (ciktāl iespējams pilna apjoma) salīdzināšanu un analīzi.*
- *Piedāvājums saistīts ar padziļinātā kursa «Latviešu valoda un literatūra II» esošā programmas parauga izvērtēšanu un pilnveidotā programmas parauga izstrādi un aprobāciju LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētnieku vadībā, piedaloties augstskolu mācībspēkiem, pedagogiem un skolēniem no dažādām Latvijas izglītības iestādēm un reģioniem.*

Atbalsta pasākumi eksāmenos Ukrainas civiliedzīvotājiem 2025./2026. mācību gadā

Vai skolēniem no Ukrainas 9. klasē jākārt valsts pārbaudes darbi?

Ukrainas civiliedzīvotāji, kas mācās 9. klasē vai vidusskolā, kārtos tos pašus valsts pārbaudījumus, ko pārējie skolēni.

Kādos gadījumos Ukrainas civiliedzīvotāju var atbrīvot no valsts pārbaudes darba?

Ukrainas civiliedzīvotāju no valsts pārbaudes darbiem iespējams atbrīvot ar izglītības un zinātnes ministra lēmumu, ja izglītojamais uzsācis mācības tajā pašā mācību gadā, kad izsniegts patvēruma meklētāja vai bēgļa statusu apliecinošais dokuments. Dokumenti par atbrīvošanu jāiesniedz Izglītības un zinātnes ministrijā ne vēlāk kā mēnesi pirms izglītojamā pirmā valsts pārbaudījuma norises dienas attiecīgajā mācību gadā.

99 *Kādus atbalsta pasākumus valsts pārbaudes darbos var saņemt Ukrainas civiliedzīvotāji?*

Ukrainas civiliedzīvotājiem var piemērot šādus atbalsta pasākumus valsts pārbaudes darbos:

- matemātika – tulkojums ukraiņu valodā;
- latviešu valodas eksāmenos un vidusskolas augstākā līmeņa (AL) eksāmenos (izņemot svešvalodas un matemātiku) – laika pagarinājums (pārbaudījumu var kārtot atsevišķā telpā);
- vidusskolas AL eksāmenos (izņemot svešvalodas un latviešu valodu) – elektroniskās vārdnīcas.

Kas nosaka skolēna tiesības centralizēto eksāmenu laikā izmantot atbalsta pasākumus?

Atbalsta pasākumus nosaka ar izglītības iestādes vadītāja rīkojumu, pamatojoties uz pilngadīga izglītojamā vai nepilngadīga izglītojamā likumiskā pārstāvja iesniegumu, kas līdz attiecīgā mācību gada 1. martam iesniegts izglītības iestādes vadītājam. Atbalsta pasākumus nosaka izglītojamiem, kuriem ir valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinums par atbilstošas speciālās izglītības programmas īstenošanu vai pedagoģiski medicīniskās komisijas, logopēda, skolotāja logopēda, speciālā pedagoga, izglītības vai klīniskā psihologa atzinums par izglītojamam nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem mācību procesa un valsts pārbaudes darbu laikā.

Valsts pārbaudes darbos drīkst izmantot tikai tos atbalsta pasākumus, kurus skolēns ir izmantojis mācību procesa laikā.

99 *Kas nosaka, kādi atbalsta pasākumi ir nepieciešami skolēnam valsts pārbaudes darbos, ja skolā nav ne logopēda, ne psihologa?*

Ja izglītības iestādes pedagogi secina, ka skolēnam ir nepieciešami atbalsta pasākumi, bet izglītības iestādē nav logopēda vai izglītības vai klīniskā psihologa, tad izglītības iestādes vadītājam jāvēršas savas pašvaldības izglītības pārvaldes iestādē ar lūgumu atbilstoši [Izglītības likuma](#) 18. panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteiktajam risināt jautājumu par attiecīga atbalsta personāla speciālista pakalpojuma nodrošināšanu, lai sagatavotu atzinumu par skolēna speciālajām vajadzībām un sniegtu ieteikumus par nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem.

99 *Vai izglītības iestāde informē vecākus par to, ka skolēns, kārtojot valsts pārbaudes darbus, izmantos atbalsta pasākumus?*

Izglītības iestāde mutiski vai rakstiski informē skolēnu, viņa vecākus vai citu viņa likumisko pārstāvi par nepieciešamību skolēnam valsts pārbaudes darbos izmantot atbalsta pasākumus. Atbalsta pasākumus nosaka ar izglītības iestādes vadītāja rīkojumu, pamatojoties uz pilngadīga skolēna vai nepilngadīga skolēna likumiskā pārstāvja iesniegumu, kas līdz attiecīgā mācību gada 1. martam iesniegts izglītības iestādes vadītājam.

Atbalsta pasākumus nosaka izglītojamiem, kuriem ir valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinums par atbilstošas speciālās izglītības programmas īstenošanu vai pedagoģiski medicīniskās komisijas, logopēda, skolotāja logopēda, speciālā pedagoga, izglītības vai klīniskā psihologa atzinums par izglītojamam nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem mācību procesa un valsts pārbaudes darbu laikā.

99 *Kurš informē eksāmena vadītāju par to, kādus atbalsta pasākumus skolēni ar speciālām vajadzībām izmantos valsts pārbaudes darba laikā?*

Izglītības iestādes vadītāja kompetencē ir noteikt, kādā veidā viņš informē eksāmena vadītāju par nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem skolēniem ar speciālām vajadzībām.

Piemēram.

Informāciju par skolēniem, kuriem piemērojami atbalsta pasākumi, un viņiem noteiktajiem atbalsta pasākumiem valsts pārbaudes darbos sagatavo izglītības iestādes atbalsta personāls sadarbībā ar mācību priekšmeta pedagogiem un iesniedz izglītības iestādes vadītājam, kurš šo informāciju nodod eksāmena vadītājam.

99 *Vai atbalsta pasākumi ir jāsaskaņo ar VIAA?*

Atbalsta pasākumi valsts pārbaudes darbos 9. klašu skolēniem vai vidusskolas skolēniem nav jāsaskaņo ar VIAA. Katru mācību gadu mājaslapas sadaļā „[Valsts pārbaudes darbi. Norises darbību laiki](#)” VIAA publicē iespējamos atbalsta pasākumus valsts pārbaudes darbos par vispārējo pamatizglītību vai vidējo izglītību. Izglītības iestāde ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms attiecīgā eksāmena norises dienas ieraksta Valsts pārbaudījumu informācijas sistēmā katram skolēnam piemērojamos atbalsta pasākumus. Vēlams līdz eksāmena norises dienai vai kopā ar mutvārdu daļas vērtējumu uz VIAA nosūtīt skolas rīkojuma kopiju, lai VIAA var pārliecināties par atbalsta pasākuma piemērošanu.

99 *Kur ņemt atgādnes, ko skolēns drīkstēs izmantot eksāmenā?*

Tās var gatavot paši.

99 *Vai izglītojamiem ar speciālām vajadzībām un Ukrainas civiliedzīvotājiem eksāmens jākārt atsevišķā telpā?*

Vienā telpā ar pārējiem eksāmenu var kārtot tādi skolēni, kuriem sniegtie atbalsta pasākumi netraucē pārējiem.

99 *Izglītojamais ar speciālām vajadzībām ikdienas mācību darbā izmanto atgādnes un reizēm arī laika pagarinājumu. Eksāmena laikā atgādnes noteikti būs nepieciešamas, bet par laika pagarinājumu grūti spriest. Vai skola drīkst izstrādāt individuālu eksāmena norises laika pagarinājumu šim skolēnam, protams, netraucējot kopējā eksāmena gaitu?*

Ja skolēnam noteikts laika pagarinājums, viņam eksāmens jākārt citā telpā.

99 *Vai atbalsta pasākumu organizēšanai 9. klasē nepieciešams kāds pamatojošs dokuments?*

Atzinumus izglītojamam ar speciālām vajadzībām atbalsta pasākumu piemērošanai var izsniegt:

- Valsts vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisija (var pamatoties uz spēkā esošu (derīgu) atzinumu par atbilstošas speciālās izglītības programmas īstenošanu attiecīgajam skolēnam);
- Logopēds;
- Skolotājs logopēds;
- Speciālais pedagogs;
- Izglītības vai klīniskais psihologs.

Atzinumus un iesniegumu par atbalsta pasākumu piemērošanu iestādes vadītājam līdz 1. martam iesniedz pilngadīgs skolēns vai nepilngadīga skolēna likumiskais pārstāvis. Izglītības iestādes vadītājs ar rīkojumu nosaka atšķirīgus valsts pārbaudes darbu norises darbību laikus un konkrētus atbalsta pasākumus katram skolēnam. Valsts pārbaudes darbos drīkst noteikt tikai tos atbalsta pasākumus, kuri skolēnam ir piemēroti mācību procesa laikā.

99 *Kā skolēns kārto eksāmenu, ja viņam ir disgrāfija un disleksija?*

Valsts pārbaudes darbos piemēro atbalsta pasākumus, kādus izglītojamais ir saņēmis izglītības programmas īstenošanas procesā. Ja skolēnam noteikti atbalsta pasākumi, izglītības iestādes vadītājs ar rīkojumu nosaka atšķirīgus valsts pārbaudes darbu norises darbību laikus un konkrētus atbalsta pasākumus katram skolēnam.

99 *Vai izglītojamajam, kuram ir psihologa noteikti atbalsta pasākumi eksāmenu un pārbaudes veikšanai nepieciešams vēl viens novērotājs?*

Ja šis skolēns eksāmenu kārto atsevišķā telpā, tad jā.

Lai iegūtu atestātu par vispārējo vidējo izglītību, jābūt nokārtotiem šādiem valsts pārbaudes darbiem vispārējās vidējās izglītības posmā:

- centralizētais eksāmens latviešu valodā vismaz optimālajā mācību satura apguves līmenī;
- centralizētais eksāmens svešvalodā (angļu, vācu vai franču) vismaz optimālajā (B2) mācību satura apguves līmenī;
- centralizētais eksāmens matemātikā vismaz optimālajā mācību satura apguves līmenī;
- centralizētais eksāmens dabaszinībās vispārīgajā mācību satura apguves līmenī vai fizikā, ķīmijā vai bioloģijā vismaz optimālajā mācību satura apguves līmenī (ja skolēns kārtojis monitoringa darbu kādā no šiem mācību priekšmetiem, tad 2025./2026. mācību gadā centralizētais eksāmens nav obligāti jākārt);
- ne mazāk kā viens centralizētais eksāmens padziļinātājosursos augstākajā mācību satura apguves līmenī (latviešu valoda un literatūra, svešvaloda (angļu, vācu, franču vai krievu), matemātika, fizika, ķīmija, bioloģija, ģeogrāfija, sociālās zinātnes, vēsture, kultūra un māksla, programmēšana, dizains un tehnoloģijas).

Ja skolēns augstākajā mācību satura līmenī kārtot kādu centralizēto eksāmenu (latviešu valoda un literatūra, svešvaloda (angļu, vācu vai franču), matemātika), var nekārtot šo eksāmenu optimālajā mācību satura apguves līmenī. Ja skolēns augstākajā mācību satura līmenī kārtot kādu centralizēto eksāmenu fizikā, ķīmijā vai bioloģijā, var nekārtot centralizēto eksāmenu dabaszinībās vispārīgajā līmenī / centralizēto eksāmenu fizikā, ķīmijā vai bioloģijā optimālajā līmenī.

Plašāk: [Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumu Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem"](#) 21. punktā.

99 *Kurš no rezultātiem tiek ņemts vērā, ja 12. klases skolēns kārtot atkārtoti optimālā līmeņa eksāmenu?*

Skolēns var izlemt, kuru rezultātu izmantot augstskolas uzņemšanas nosacījumos. Jebkurā gadījumā abi sertifikāti ir derīgi un to numuri tiks ierakstīti sekmju izrakstā.

99 *Ja skolēns vēlas uzlabot latviešu valodas eksāmena rezultātu optimālajā līmenī un kārtot latviešu valodu augstākajā līmenī, tad vai tiesa, ka pirmo nav iespējams uzlabot?*

Skolēnam ir jāizvēlas, kurā līmenī spēs iegūt labāku rezultātu – optimālajā vai augstākajā. Vienā mācību gadā drīkst kārtot tikai viena līmeņa eksāmenu. Jāatceras, ka, stājoties augstskolā, optimālā līmeņa eksāmena rezultāts augstākā līmeņa eksāmenam tiks pielīdzināts ar koeficientu 0,75.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Informācija VIAA tīmekļvietnē

Valsts izglītības satura centrs

https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/metiet_atb_pas_nodr.pdf

Atbalsta pasākumu nodrošināšana izglītības iestādēs

Metodiskie ieteikumi

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Atbalsta pasākumi

Ieteikumi skolotājiem un speciālistiem!

Atbalsta pasākumi sniedz iespēju skolēnam ar speciālām vajadzībām būt līdzvērtīgā situācijā ar pārējiem pārbaudes darba kārtotājiem, nevis dod viņiem priekšrocības.

Atbalsta pasākumu mērķis nav uzlabot skolēna sniegumu, bet gan nodrošināt viņam iespēju atbilstoši spējām parādīt apgūtās zināšanu un prasmes.

Visiem skolēniem ar speciālām vajadzībām valsts pārbaudes darbos ir nodrošināts pagarināts darba izpildes laiks (atbilstoši traucējuma veidam 30% – 100%) un biežāki starpbrīži. Citi atbalsta pasākumi valsts pārbaudes darbos skolēniem ar speciālām vajadzībām tiek nodrošināti atbilstoši traucējuma veidam.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Atbalsta pasākumi

Ieteikumi skolotājiem un speciālistiem!

Jāatceras, ka Valsts pārbaudes darbos var izmantot tikai tos atbalsta pasākumus, kādus skolēns ir saņēmis izglītības programmas īstenošanas laikā. Ja skolēnam nepieciešami kādi papildu atbalsta pasākumi, kuri nav minēti Valsts pārbaudes darbu norises darbību laikos, skola tos var ierosināt un saskaņot ar Valsts izglītības satura centru (turpmāk – **VISC**).

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Atbalsta pasākumi

Atbildes sagatavošanai ir iespējams izmantot arī atgādnēs. Atgādne ir īsā, koncentrētā veidā sniegta vizuāla informācija, kas skolēnam ar speciālām vajadzībām palīdz veikt uzdevumu.

Atgādnēs var būt

Likumi (piemēram, pareizrakstības likumi)

Sakarības (piemēram, mēru sakarības matemātikā)

Formulas (piemēram, matemātikā, fizikā)

Algoritmi (norādījumi, kā veikt noteiktu uzdevumu)

Shēmas (piemēram, dzimtajā valodā, ģeogrāfijā)

Tabulas (piemēram, reizināšanas tabula)

Paraugi (piemēram, teikuma locekļu pasvītrojumu paraugi latviešu valodā)

Ieteikumi skolotājiem!

Atgādņu izmantošanā mācību procesā – skolēniem ir jāmāca kā tajās orientēties, kā izmantot tālāk atgādnēs atrasto informāciju. Atgādnēs var būt individuālā komplektā vienam skolēnam, var būt skolēnu grupai un var būt pieejamas arī klasē pie sienas visu skolēnu izmantošanai.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Atbalsta pasākumi

Atgādnēs latviešu valodā¹²

Locījumi	Jautājumi
Nominatīvs	KAS?
Ģenitīvs	KĀ? (nav)
Datīvs	KAM? (dod)
Akuzatīvs	KO? (redzu)
Instrumentālis	AR KO? (kopā)
Lokatīvs	KUR? (iekšā)
Vokatīvs	—

Šeit redzamā atgādnē var atrasties arī klasē pie sienas visu skolēnu lietošanai

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Atbalsta pasākumi

Teikumu iedalījums pēc uzbūves

Vienkāršs nepaplašināts teikums (teikumā ir tikai teikuma priekšmets un izteicējs)

Piemērs: *Meitene lasa.*

Vienkāršs paplašināts teikums (teikuma priekšmets, izteicējs un citi teikuma locekļi)

Piemērs: *Meitene lasa jaunu grāmatu.*

Salikts teikums (teikumā ir divi gramatiskie centri)

Piemērs: *Meitene lasa grāmatu, bet zēns raksta domrakstu.*

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Atbalsta pasākumi

Atgādne literatūrā

Domraksts ir autora domu un emociju izpausme rakstveidā

Domraksta temats

vienā vai vairākos vārdos izteikts skaidrs norādījums, par ko jāraksta domraksts

Domrakstam ir trīs galvenās daļas: ievads, iztirzājums, nobeigums

Katru daļu sāk jaunā rindkopā ar atkāpi no lapas malas

Ievads (viena rindkopa)

pamato, par ko domrakstā rakstīsi un kāpēc tas ir svarīgi

Iztirzājums (vismaz divas rindkopas)

atklāj tematu, izmantojot piemērus, citātus un faktus

Nobeigums (pēdējā rindkopa)

izsaki savus secinājumus par iztirzājuma daļā minētajām domām

Kad pabeigsi rakstīt

uzmanīgi izlasi uzrakstīto tekstu un izlabo kļūdas, kuras ieraudzīji

METODISKS ATBALSTS IEKĻAUTIEM SKOLĒNIEM AR DAUDZVEIDĪGĀM IZGLĪTĪBAS VAJADZĪBĀM

- Dažādi lejuplādējami atbalsta materiāli/video ieraksti atbalsta speciālistiem/Skolu darbiniekiem. Materiāli ir sagatavoti pdf formātā un ir lejuplādējami.

Skola 2030. Ieteikumi kā attīstīt rakstītprasmi. Pieejams:
https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/B%C4%93rns%20m%C4%81c%C4%81s%20rakst%C4%ABt%C2%AD_1.pdf

Informācija par latviešu valodas apguvi bērniem un pieaugušajiem. Latviešu valodas aģentūra.

Pieejams:<https://valoda.lv/informacija-par-latviesu-valodas-apguvi-ukrainu-berniem-un-pieaugusajiem/>

Māci un mācies latviešu valodu. Māci diasporai. Metodiskie un mācību materiāli. Programmas un to papildmateriāli.

Pieejams:<https://maciunmacies.valoda.lv/maci/diasporai-un-imigrantiem>

Latviešu valodas apguve. Metodiskie materiāli. Bilingvālā izglītība. Vecākiem. Pieejams:<https://maciunmacies.valoda.lv/>

Pārbaudes uzdevumu izpilde un vērtēšana. Māci diasporai.

Pieejams:https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2021/05/Vertesana_parbaudes-uzdevumiem.pdf

Latviešu valodas apguves programmas bēgļiem un patvēruma meklētājiem. Māci diasporai.

Pieejams:<https://maciunmacies.valoda.lv/maci/diasporai-un-imigrantiem>

[Sākums](#) > [Aktualitātes](#) > [Tiešsaistes semināros informē par 2.-8. klašu monitoringa darbiem](#)

[Jaunumi](#)

[Notikumu kalendārs](#)

[Foto un Video](#)

[Sabiedrības līdzdalība](#)

[Jaunumi e-pastā](#)

Tiešsaistes semināros informē par 2.-8. klašu monitoringa darbiem

 [Atskaņot tekstu](#)

Publicēts: 17.01.2026.

Jaunami

Notikumu kalendārs

Foto un Video

Sabiedrības līdzdalība

Jaunami e-pastā

15. janvārī notika [Izglītības un zinātnes ministrijas](#) (IZM) sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru (VIAA) organizētais tiešsaistes seminārs izglītības iestāžu vadītājiem un pedagogiem par 2026. gada aprīlī plānotajiem 2.-8. klašu monitoringa darbiem.

Seminārā tika sniegts ieskats monitoringa darbu mērķī, norisē un organizēšanā, kā arī uzdevumu saturā un vērtēšanas pieejā.

Trešo un sesto klašu monitoringa darbu mērķis ir iegūt ticamus datus par katra skolēna individuālo sniegumu galvenajos prasmju rādītājos rēķinātpratībā, tekspratībā un dabaszinātniskajā pratībā. Otro, piekto un astoto klašu darbi domāti, lai monitorētu Vienotas skolas ieviešanas gaitu, un tajos piedalīsies skolēni tikai no tām skolām, kuras īsteno pāreju uz Vienotu skolu vai reorganizācijas laikā apvienotas ar skolām, kurās tiek īstenota pāreja uz Vienotu skolu.

Seminārā īpaši tika uzsvērts, ka monitoringa darbu rezultāti neietekmēs skolēnu gada vērtējumu. Šo darbu mērķis ir iegūt objektīvus datus par mācību satura apguves kvalitāti, savlaicīgi identificēt skolēnu vajadzības un plānot piemērotu atbalstu.

Noslēgumā semināra dalībniekiem bija iespēja saņemt atbildes uz jautājumiem.

Monitoringa darbi ir svarīgs un nepieciešams solis, lai veicinātu lēmumu pieņemšanu, balstoties uz datiem, kas uzlabotu izglītības kvalitāti visos izglītības sistēmas līmeņos. Lai nodrošinātu monitoringa darbu sekmīgu norisi, arī turpmāk plānoti tiešsaistes semināri par norises aktuālajiem jautājumiem.

Semināra ieraksts un prezentācijas materiāli ir pieejami [VIAA Youtube kontā](#).

Lejupielādēt prezentāciju

Monitoringa darbu uzdevumu paraugi tiks publicēti VIAA tīmekļvietnē līdz 2026. gada 23. februārim.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Par mums ▾

Darbības virzieni ▾

Aktualitātes ▾

Klientiem ▾

Kontakti ▾

Iestādes kontakti

Darbinieku kontakti

Struktūrvienības

Valsts pārbaudījumu departaments >

↳ Monitoringa nodaļa >

Marta Mikīte

Nodaļas vadītāja

✉ marta.mikite@viaa.gov.lv

Laura Katkeviča

Nozares eksperte

✉ laura.katkevica@viaa.gov.lv

Krišs Jansons

Nozares eksperts

✉ kriss.jansons@viaa.gov.lv

Adelīna Kalniņa

Nozares eksperte

✉ adelina.kalnina@viaa.gov.lv

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesešu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Atbalsts pedagogiem

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Eurydice

Studēt gods

Valdību stipendijas

 Datu buklets dabaszinībās, vispārīgais līmenis, 2025./2026.

 Centralizētais eksāmens matemātikā. Vispārīgā līmeņa eksāmena programma, 2025./2026.

 Formulu lapa matemātikā, vispārīgais līmenis, 2025./2026. (precizēts 13.01.2026.)

Monitoringa darbi pamatizglītības programmā

 Monitoringa darbs par Vienotas skolas ieviešanas rezultātiem | 2. klase

 Monitoringa darbs dabaszinātņu pratībā | 3. klase

 Monitoringa darbs rēķinpratībā | 3. klase

 Monitoringa darbs tekstpratībā | 3. klase

 Monitoringa darbs par Vienotas skolas ieviešanas rezultātiem | 5. klase

 Monitoringa darbs dabaszinātņu pratībā | 6. klase

 Monitoringa darbs rēķinpratībā | 6. klase

 Monitoringa darbs tekstpratībā | 6. klase

 Monitoringa darbs par Vienotas skolas ieviešanas rezultātiem | 8. klase

Vērtēšana 2025./2026. m. g.

Pieteikšanās CE vērtēšanai

- 2026. gada februārī (tiešsaistes veidlapa)
- CE vērtētāja kursu apliecība (2022., 2023., 2024., 2025.g.)
- Aizpildot pieteikumu, sniegts apliecinājums par pedagoga darbu 2025./2026.m.g. attiecīgajā mācību satura apguves līmenī, kura vērtēšanai piesakās, (pamatizglītība, vispārējā vidējā izglītība – OL vai AL)
- Vidējās izglītības posmā jāpiesakās viena CE vērtēšanai, jo vienlaikus kvalitatīvi vērtēt OL un AL darbus diez vai būs iespējams

Plānotais vērtēšanas laiks

- 9.klases CE – standartizācijas sanāksme **01.06.2026.** (iespējamās izmaiņas, **maiņā???**), vērtēšana līdz 11.06., 12.06.-15.06.-trešais vērtējums, 16.06.-17.06. zemsliedzņa vērtēšana, 18.06.-sertifikātu pārbaude
- OL CE – standartizācijas sanāksme **10.06.2026.**, vērtēšana līdz 18.06., 19.06.-22.06.-trešais vērtējums, 25.06.-28.06. zemsliedzņa vērtēšana, 29.06.-30.06.-sertifikātu pārbaude
- AL CE - standartizācijas sanāksme **11.06.2026.**, vērtēšana līdz 18.06., 19.06.-22.06.-trešais vērtējums, 25.06.-28.06. zemsliedzņa vērtēšana, 29.06.-30.06.-sertifikātu pārbaude

Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu
un deju svētki

Valsts valodas prasmes pārbaude

Vides izglītība

Vispārējā izglītība

Interesu izglītība

Pieaugušo izglītība

Profesionālā izglītība

Speciālā izglītība

Valsts pārbaudes darbi

Atbalsts audzināšanas darbībai

Atbalsts skolēnu izcilībai

Atbalsts pedagogiem

Erasmus+

EEZ un Norvēģijas granti

Šveices – Latvijas programma

Nordplus

Pedagogu profesionālā atbalsta departaments

Publicēts: 22.04.2025.

Atjaunināts: 12.01.2026.

Pedagogu profesionālā atbalsta departaments veido un īsteno pasākumus pedagogu profesionālajai pilnveidei, nodrošina metodisko atbalstu un veicina kvalitatīvu mācību procesu vispārējā un profesionālajā izglītībā.

Projekta mērķis ir izveidot un attīstīt vienotu un stratēģiski pārraudzītu profesionālā atbalsta sistēmu valsts, pašvaldību un izglītības iestāžu līmenī mācību procesa kvalitātes pilnveidei vispārējā un profesionālā izglītībā, veicināt izglītojamo izcilību un nodrošināt metodiskā atbalsta materiālus pedagogiem.

Galvenie darbības virzieni:

- Pedagogu profesionālās kompetences pilnveides sistēmas attīstība;
- Metodiskā atbalsta materiālu izstrāde pedagogiem;
- Atbalsta pasākumu (fokusgrupas, semināri, konferences u.c.) organizēšana pedagogiem, skolu vadības komandām un pašvaldību metodiķiem;
- Valsts izveidotu izglītības digitālo platformu pilnveide un attīstība;
- Izglītojamo izcilības veicināšana vispārizglītojošos mācību priekšmetos pašvaldības, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī.

Sadarbība ar valsts un pašvaldību metodiķiem

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

viaa.gov.lv/lv/filiale/metodiska-atbalsta-nodala

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Par mums ▾

Darbības virzieni ▾

Aktualitātes ▾

Klientiem ▾

Kontakti ▾

Sākums > Kontakti > Struktūrvienības > Metodiskā atbalsta nodaļa

Iestādes kontakti

Darbinieku kontakti

Struktūrvienības

Metodiskā atbalsta nodaļa

▶ Atskaņot tekstu

Darbinieki

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Paldies!

Ineta Smilga

Valsts izglītības attīstības aģentūras

Valsts pārbaudījumu departamenta

Vispārējās izglītības valsts pārbaudījumu nodaļas vecākā eksperte

ineta.smilga@viaa.gov.lv

Tālrunis: 67814468